E.T.A. Hoffmann

Stamhuset

Bibliotek 1800

E. T. A. Hoffmann

Stamhuset

eBibliotek 1800

2022

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af E. T. A. Hoffmann: *Stamhuset* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of E. T. A. Hoffmann: *Stamhuset* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Stamhuset

I nærheden af Østersøens bred ligger familien R.s stamgods, der hedder R…sitten. Egnen er barsk og øde; der findes næppe en gang hist og her et halmstrå i det bundløse flyvesand. Der er ingen have som dem, der ellers er en herregårds pryd, men lige tæt op ad de nøgne mure, ind imod landet, begynder en tarvelig fyrretræsskov, hvis evigt triste mørke forsmår vårens brogede pragt, og hvor man ikke hører småfugle synge, som de gør, når de vågner til ny lyst, men kun genlyd af ravnenes sørgelige skrig og de stormforkyndende mågers urolige hvin.

En fjerdingvej derfra forandrer naturen sig pludselig. Som ved et trylleslag bliver man hensat til blomstrende egne, yppige marker og græsgange. Man ser den store, rige landsby med godsforvalterens rummelige bolig. Ved et venligt elle-buskads ligger grundvolden til et stort slot, som én af de tidligere godsejere havde haft i sinde at rejse. Efterfølgerne, der boede på deres godser i Kurland, lod bygningen ligge ufuldendt, og friherre Roderich von R…, der atter tog bolig på stamgodset, ville heller ikke bygge videre, da opholdet på det gamle, ensomt liggende slot tiltalte hans mørke, menneskesky væsen. Han lod den forfaldne bygning istandsætte så godt, det kunne lade sig gøre, og spærrede sig inde med en gnaven hushovmester og et ringe antal tjenere. Kun sjældent så man ham i landsbyen, derimod gik og red han ofte frem og tilbage ved havets bred, og man sagde, at man på afstand havde set, hvordan han talte ud imod bølgerne og lyttede til brændingens brusen og hvisken,

som om han hørte havåndens stemme svare. På udkigstårnets højeste spids havde han ladet indrette et kabinet, som var forsynet med kikkerter og et fuldstændigt astronomisk apparatur; dér skuede han om dagen ud over havet og iagttog skibene, der ofte som hvidvingede fugle fløj forbi i den fjerne horisont. De stjerneklare nætter tilbragte han med astronomiske eller, efter hvad man sagde, med astrologiske arbejder, hjulpet af sin gamle hushovmester. I det hele taget fortaltes i hans levetid det sagn, at han var hengiven til en løndomsfuld videnskab, den såkaldte *sorte kunst,* og at et mislykket foretagende, ved hvilket et højfyrsteligt hus var blevet krænket på det føleligste, havde fordrevet ham fra Kurland. Den mindste erindring om hans ophold dér fyldte ham med rædsel; men alt det ubehagelige, der var sket der, gav han ene og alene sine forfædre skyld for, fordi de skammeligt havde svigtet deres aners borg. For i det mindste i fremtiden at knytte familiens hoved til stamhuset bestemte han, at det skulle være et majorat. Landets fyrste stadfæstede så meget hellere oprettelsen af dette, som en familie, der var rig på ridderlige dyder, og hvis grene strakte sig ud over udlandet, derved ville vindes for fædrelandet.

Hverken Roderichs søn, Hubert, eller den nuværende stamherre, der hed Roderich ligesom hans bedstefader, holdt imidlertid af at bo på stamgodset; de blev begge to i Kurland. Man måtte tro, at de, der var gladere og mere levelystne end deres mørke stamfader, gyste tilbage for det triste og øde opholdssted. Friherre Roderich havde givet to gamle, ugifte søstre af sin fader, der havde ringe midler og levede i al tarvelighed, bolig og underhold på godset. De residerede med

en gammel tjenestepige i sidefløjens små, varme værelser, og foruden dem og kokken, der havde et stort værelse i stueetagen, ved siden af køkkenet, færdedes der kun i hovedbygningens høje værelser og sale en gammel jæger, der tillige gjorde tjeneste som slotsfoged. Det øvrige tjenerskab boede i landsbyen hos godsforvalteren. Kun i den sene høsttid, når den første sne begyndte at falde, og ulve- og vildsvinejagterne blev åbnet, blev det øde og forladte slot levende. Så kom friherre Roderich og hans gemalinde fra Kurland, ledsaget af slægtninge, venner og et talrigt jagtfølge. Adelen i nabolaget, ja, selv jagtlystne venner fra den nærliggende stad indfandt sig. Hovedbygningen og sidefløjene formåede næppe at rumme de tilstrømmende gæster; i alle ovne og kaminer knitrede store bål; fra den årle morgen til langt ud på natten klirrede stegevenderne, mens hundreder af lystige folk, herrer og tjenere, løb op og ned ad trapperne. Hist hørte man klingende pokaler og glade jagtsange, her trin af dansende, der svang sig i takt til skingrende musik, overalt var der lutter jubel og glæde, og således gik det i fire, seks uger i træk, mens slottet snarere lignede en prægtig kro, der lå ved en stærkt befærdet landevej, end en godsejers bolig.

Så godt, som det kunne lade sig gøre, helligede friherre Roderich denne tid til alvorlige forretninger, idet han trak sig tilbage fra den glade vrimmel af gæster og opfyldte sine pligter som stamgodsejer. Han lod sig ikke blot aflægge fuldstændigt regnskab for indtægterne, men hørte på ethvert forslag til en eller anden forbedring og på alle sine undergivnes klager og søgte at ordne alt og at bøde på, hvad galt eller ubilligt der blev øvet, så godt som på nogen måde muligt. I dette arbejde blev

han trolig hjulpet af den gamle advokat V., der efter sin fader havde arvet stillingen som stamhusets forretningsfører og som justitiarius på de godser, der lå i P., og V., plejede han derfor, allerede otte dage før friherren skulle ankomme, at rejse ud til godset.

Den tid var kommet i året 179- da den gamle V. skulle rejse til R...sitten. Hvor livskraftig denne olding på halvfjerdsindstyve år end følte sig, måtte han dog gå ind på, at en hjælpsom hånd ville gavne ham under disse forretninger. Han sagde derfor en dag som for spøg til mig: "Fætter," - han var min grandonkel, og jeg havde samme fornavn som han, men han kaldte mig fætter - "hvad mener du om at få lidt ordentlig søluft i lungerne og tage med mig til R...sitten? Du kan hjælpe mig bravt med mange besværlige forretninger, og så kan du jo også en gang gøre bekendtskab med det vilde jægerliv og se, hvordan det går, når du den ene morgen har ført en sirlig protokol og så den næste ser et eller andet vildt dyr, som en langhåret, glubende ulv eller et tænderskærende vildsvin, ind i de funklende øjne, eller endog nedlægger dem med et dygtigt bøsseskud."

Jeg behøvede ikke at have hørt så meget sælsomt om den lystige jagttid på R...sitten. og ikke at have holdt så meget af min prægtige, gamle grandonkel for at blive henrykt over, at han denne gang ville tage mig med. Jeg var allerede temmelig øvet i den slags forretninger, som han gav sig af med, og jeg lovede, at jeg skulle være flittig og lette ham alt besvær og alle bekymringer.

Den næste dag sad vi, indhyllede i varme pelse, på vognen og kørte til R...sitten, i et tæt snevejr, der meldte, at vinteren nu begyndte.

Under vejs fortalte den gamle mig mange mærkelige ting om den friherre Roderich, der havde stiftet stamhuset og til trods for hans unge alder udnævnt ham til sin juridiske konsulent og testamentfuldbyrder. Han talte om det barske og vilde væsen, som havde været den gamle herre egent, og som syntes at skulle gå i arv til hele familien. Ja, selv den nuværende stamherre, som han havde kendt som en blid, næsten blødagtig yngling, var fra år til år blevet mere og mere grebet af det. Han foreskrev mig, at jeg skulle være kæk og naturlig, for at gælde noget i friherrens øjne, og omtalte så endelig den bolig på slottet, som han en gang for alle havde valgt, da den var varm, bekvem og lå så afsides, at vi kunne trække os tilbage fra det glade selskabs vilde larm, når og som vi ville. Han boede altid i to små værelser, der var behængt med varme tapeter og lå tæt ved den store retssal i sidefløjen, lige over for hvilken de to gamle frøkner boede.

Endelig kom vi da efter en hurtig, men vanskelig kørsel langt ud på natten til R...sitten. Vi kørte gennem landsbyen; det var netop søndag, der var dans og glad jubel i kroen, forvalterens hus var oplyst fra øverst til nederst, mens der også lød musik og sang derfra. Desto mere uhyggelig blev den ensomhed, som vi nu kørte ind i. Havvinden hylede i skærende, ynkelige toner, og de mørke fyrretræer stønnede om kap med den i dump klage, som om den havde vakt dem op af en dyb tryllesøvn. Slottets nøgne, sorte mure rejste sig op af den hvide snegrund. Vi holdt ved den aflåsede port. Men det hjalp ikke, at vi kaldte; vi knaldede med pisken, bankede og støjede, det var, som om alt var uddødt, og der var ikke lys i noget vindue.

Da lod den gamle sin kraftige, buldrende stemme lyde: "Frans, Frans!" råbte han, "hvor er I? Så kom dog, for pokker, vi fryser ihjel her ved porten! Sneen pisker én i ansigtet, så det bliver underløbet med blod! Nå, så rør jer dog, for pokker!"

En gårdhund begyndte at pibe, man så et lys vandre gennem stueetagen, nøglerne raslede, og snart knagede de tunge portfløje.

"Nej se, god dag, hr. justitiarius, det var da et fælt vejr!" Således talte den gamle Frans, idet han hævede lygten højt op, så at dens fulde lys faldt på hans indskrumpede ansigt, der var mærkelig fortrukket til et venligt smil.

Vognen kørte ind i gården, vi steg ud, og nu kunne jeg først rigtig se den gamle tjeners sære skikkelse, der var klædt i et gammeldags jægerliberi, som var underligt udstyret med mange snore. På hans brede, hvide pande var der kun et par små, grå lokker. Den nederste del af ansigtet viste den kraftige jægerfarve, og skønt de fortrukne muskler næsten gjorde ansigtet til en eventyrlig maske, forsonede dog den godhed, der lyste ud af hans øjne og spillede om hans mund, med alt.

"Nå, min gamle ven," begyndte min grandonkel, idet han bankede sneen af sin pels i forhallen, "nå, gamle ven, er nu alt i stand, er tæpperne i min stue støvet af, er sengene redt, og er der blevet fyret dygtigt både i dag og i går?"

"Nej," svarede Frans meget roligt. "Nej, højstærede hr. justitiarius, alt dette er ikke sket."

"Men herre Gud," sagde min grandonkel opfarende. "Jeg har jo skrevet tidligt nok; jeg kommer jo altid den dag, jeg siger. Det er uforskammet! Nu må jeg bo i iskolde værelser."

"Ja, højstærede hr. justitiarius," sagde Frans, idet han omhyggeligt klippede en tyv ud af lyset med lysesaksen og så slukkede den med sin fod. "Ja, ser De, alt dette, især denne fyren, ville ikke have hjulpet meget; for vinden og sneen slår alt for stærkt ind gennem de knuste ruder, og så ..."

"Hvad!" afbrød min onkel ham, idet han slog pelsen til side og satte begge hænderne i siden. "Hvad! Vinduerne er knuste, og l, slotsforvalteren, har ikke ladet gøre nogen ting ved det?"

"Ja, højstærede hr. justitiarius," fortsatte den gamle roligt, "man kan bare ikke komme rigtigt til på grund af det meget grus og de mange mursten, der ligger rundt omkring i værelserne."

"Men hvordan i alverden kommer der grus og mursten ind i mine værelser?" udbrød min grandonkel.

"Gud velsigne Dem, unge herre!" udbrød den gamle med et høfligt buk, da jeg i samme øjeblik nyste; men han tilføjede straks: "Det er sten og kalk fra mellemvæggen, som styrtede sammen forleden."

"Har I da haft jordskælv?" udbrød min grandonkel vredt.

"Nej, højstærede herre," svarede den gamle, idet han smilede med hele ansigtet; "men for tre dage siden styrtede det tunge, tavlede loft i retssalen ned med et vældigt brag."

"Så skulle da også -" Min onkel, der var heftig og opbrusende, ville udstøde en svær ed, men idet han fo'r med hånden op til hovedet og rykkede ræveskindshuen bort fra panden, standsede han pludselig, vendte sig om imod mig og sagde med en høj latter: "Vi bliver sandelig nødt til at holde mund, fætter; vi må ikke spørge mere, ellers får vi endnu værre ulykker at vide. Eller også styrter hele slottet sammen over vore hoveder. Men,"

vedblev han, idet han vendte sig om til den gamle, "kunne I da ikke være så kløgtig, Frans, at gøre et andet værelse i stand til mig og lægge godt i kakkelovnen? Kunne I ikke hurtigt indrette en sal i hovedbygningen til retsmøderne?"

"Dette er også allerede sket," svarede den gamle, idet han venligt pegede på trappen og straks begyndte at gå op ad den.

"I er dog en snurrig fyr!" udbrød min onkel, idet vi fulgte den gamle.

Vi gik igennem lange, høje, hvælvede korridorer, og Frans' flagrende lys kastede et underligt skær ud i det tætte mørke. Vi så søjler, kapitæler og brogede buer, der ligesom svævede i luften. Vore skygger skred kæmpestore af sted ved siden af os, og de sælsomme billeder på væggene, over hvilke de smuttede hen, syntes at skælve og vakle, mens deres stemmer hviskede under vore trins drønende genlyd: "Væk os ikke! Væk os ikke, os vilde ånder, som sover her i de gamle stene."

Efter at vi havde passeret en række kolde, mørke værelser, åbnede Frans endelig døren til en sal, i hvilken en stærkt blussende kaminild med lystig knitren modtog os som med en hjemlig hilsen. Så snart jeg trådte ind, blev jeg ganske vel til mode, men onkel blev stående midt i salen, så sig om og sagde med en meget alvorlig, næsten højtidelig røst: "Altså dette skal være retssalen?"

Frans hævede sit lys op, så at en lys plet, der var så stor som en dør, blev synlig på den brede, mørke væg, og sagde i en klangløs og smertelig tone: "Her er vist blevet holdt ret tidligere."

"Hvad går der af jer, gamle?" udbrød onkel, idet han hurtigt kastede pelsen og trådte hen til kaminen.

"Å - det var sådant noget, der slap ud af mig," svarede Frans. Derpå tændte han lysene og åbnede døren til sideværelset, som var indrettet ganske hyggeligt for os. Det varede ikke længe, så stod der et dækket bord ved kaminen; den gamle bar veltilberedte retter ind, hvorefter der - hvad der var os begge to meget behageligt - fulgte en dygtig rolle punch, der var brygget på ægte nordisk vis. - Onkel, der var træt af rejsen, gik i seng, så snart han havde spist; men det nye, det sælsomme ved dette opholdssted, ja, selv punchen havde sat mine livsånder i for stærk en bevægelse til, at jeg kunne tænke på søvn.

Frans tog af bordet, rodede op i kaminilden og forlod mig med venlige skrabud.

Nu sad jeg alene i den store, høje riddersal. Det sneede ikke mere, stormen var holdt op med at suse, himlen var blevet klar, og den lyse fuldmåne strålede gennem de brede buevinduer og kastede et magisk lys over alle mørke kroge i den underlige sal, hvor det dunkle skær fra mine vokslys og kaminilden ikke kunne trænge. - Som det vel ofte går endnu i gamle slotte, var denne sals vægge og loft prydede på sælsom, gammeldags vis: loftet med tungt tavlværk, væggene med fantastiske billeder og broget, forgyldt snitværk. I de store malerier, der for det meste fremstillede vilde og blodige bjørne- og ulvejagter, sprang der dyre- og menneskehoveder frem, som var udskårne i træ og sat på de malede legemer, så at det hele så gruelig virkeligt ud, især i denne usikre, glimtende belysning. Mellem disse malerier var der store billeder i legemsstørrelse, riddere i jagtdragt - sandsynligvis de gamle, jagtlystne borgherrer. Alt, både billederne og de udskårne ting, havde den mørke farve, som tiden giver. Desto mere påfaldende var den lyse, bare plet på

den samme væg, i hvilken to døre førte ind til sidekamre. Jeg indså snart, at der også måtte have været en dør der, som senere var blevet tilmuret, og dette nye murværk stak af imod det andet og var ikke en gang malet på samme måde eller prydet med udskårne ting.

Hvem ved ikke, hvorledes et ualmindeligt, eventyrligt opholdssted formår at gribe ånden med løndomsfuld magt? Selv den sløveste fantasi vågner i en dal, der er omgivet af underlige klipper, bag en kirkes mørke mure, eller på andre steder af lignende art, og den aner ting, som den aldrig har lært at kende. Når jeg desuden tilføjer, at jeg var tyve år gammel og havde drukket flere glas stærk punch, så vil man kunne indse, at jeg blev mere sælsom til mode i denne riddersal, end jeg nogen sinde havde været. Man tænke sig nattens stilhed, i hvilken havets dumpe brusen og nattevindens sælsomme piben lød som tonerne i et mægtigt orgelværk, der spilledes af ånder - de forbiflyvende skyer, der lyse og strålende som forbisejlende kæmper syntes at kigge ind ad de dunkle buevinduer. - Ja, den lette gysen, som fik mig til at bæve, sagde mig, at en fremmed verden nu pludselig kunne gå op for mig, så jeg så og hørte den. Men denne følelse lignede den fornemmelse af kulde, som man har, når man hører en godt fortalt spøgelseshistorie, og som er én behagelig. Jeg kom til at tænke på, at jeg ikke kunne være i nogen bedre stemning til at læse den bog, som jeg, ligesom alle andre den gang, hvis de på nogen måde var romantisk anlagt, førte med mig i lommen. Det var Schillers *Der Geisterseher*. Jeg læste og læste og ophidsede min fantasi mere og mere. Jeg kom til den mægtigt gribende fortælling om bryllupsfesten hos grev V. - netop idet Jeronimos blodige skikkelse træder ind, sprang

den dør, som førte ud til forhallen, op med et vældigt brag. - Jeg farer forfærdet op. Bogen falder ud af min hånd; men i samme øjeblik er alt stille, og jeg skammer mig over min barnagtige frygt. - Det kan jo være trækvinden, der har revet døren op, eller det kan være sket på en anden måde, det er jo intet; min alt for ophidsede fantasi gør enhver naturlig fremtoning spøgelsesagtig. - Idet jeg beroligede mig med disse tanker, tager jeg bogen op og kaster mig igen i lænestolen - da er der noget, der sagte og langsomt, med afmålte trin, går tværs igennem salen, mens man tillige hører sukken og stønnen, og i denne sukken og stønnen ligger udtrykket for den dybeste menneskelige lidelse, den mest trøstesløse jammer. - Å! Det er et eller andet sygt dyr, der er indespærret i stokværket nedenunder. Man kender jo den akustiske illusion om natten, der bringer alt, hvad der toner i det fjerne, nær til én - hvor kan man gyse for sligt? - Således beroligede jeg mig på ny. Men nu bliver der kradset på det nye murværk, mens der høres endnu højere og dybere suk. Det var, som om disse lyde blev udstødte i dødsangstens vånde. - Ja, det er et stakkels, indespærret dyr - jeg vil kalde højt, jeg vil stampe med foden i gulvet, så vil alt straks tie, eller dyret der nede vil lade sig høre tydeligere med sine naturlige toner. - Således tænker jeg; men blodet stivner i mine årer, og den kolde sved springer frem på min pande; som lammet bliver jeg siddende i lænestolen, jeg formår ikke at rejse mig, endnu mindre at kalde. Den afskyelige kradsen holder endelig op - man hører atter trinnene - det er, som om livet på ny vågnede i mig, jeg springer op og træder to skridt frem, men et isnende lufttryk går igennem salen, og i samme øjeblik kaster månen sit klare lys på billedet af en meget alvorlig, ja,

næsten rædsel indgydende mand, og som om hans advarende stemme blev dæmpet af bølgernes stærkere brusen, af nattevindens skingrende piben, hører jeg tydeligt disse ord: "Gå ikke videre! Gå ikke videre, ellers er du hjemfalden til åndeverdenens gyselige rædsler!" Døren falder i med det samme slag som før. Jeg hører trinnene tydeligt, i forhallen - ned ad trapperne. Slottets hovedport åbner sig raslende og bliver lukket igen. Da er det, som om en hest bliver trukket ud af stalden og efter en stund igen ført tilbage - og så er alt stille.

I det samme øjeblik hørte jeg, at min gamle onkel i sideværelset sukkede og stønnede ængsteligt. Dette gengav mig min besindelse, jeg greb lysestagen og ilede der ind. Den gamle syntes at kæmpe med en fæl, tung drøm. "Vågn op! Vågn op!" råbte jeg højt, idet jeg blidt tog hans hånd og lod det klare lys falde på hans ansigt.

Den gamle fo'r op med et tonløst udbrud; så så han på mig med venlige øjne og sagde: "Det var godt, at du vækkede mig, fætter. Jeg havde en afskyelig drøm, og det skyldes kun kammeret her og salen; for jeg måtte tænke på fortiden og på mange mærkelige ting, der hændte her. - Nå, men lad os nu sove rigtig godt." Med disse ord svøbte han sig ind i sit tæppe og syntes straks at falde i søvn. Da jeg havde slukket lysene og selv var gået i seng, hørte jeg den gamle bede sagte.

Næste morgen begyndte arbejdet. Forvalteren kom med regningerne, og der meldte sig folk, som ville have en eller anden stridighed bilagt, et eller andet anliggende ordnet. Om middagen gik onkel med mig over i sidefløjen for med alle nødvendige formaliteter at hilse på de to gamle baronesser. Frans meldte os; vi måtte vente nogle øjeblikke og blev så ført

ind i helligdommen af en tresindstyveårig, kroget morlille, som var klædt i broget silke og kaldte sig *de nådige herskabers kammerfrøken*.

Vi blev så modtaget af de gamle damer, der var eventyrligt pyntede efter en længst forsvunden mode, med komisk formalitet, og jeg var særlig genstand for deres forundring, da onkel med meget lune forestillede mig som en ung jurist, der skulle hjælpe ham. Man kunne se på deres miner, at de tænkte, at så ung en mand ikke kunne være til gavn for undersåtterne i R...sitten.

Der var i det hele taget meget latterligt i optrinnet hos de gamle damer; men mine skrækkelige oplevelser den foregående nat fik det endnu til at løbe koldt gennem mine årer; jeg følte mig til mode, som om jeg var kommet i forbindelse med en ukendt magt. Eller rettere sagt, det var for mig, som om jeg allerede havde berørt den kreds, som et eneste skridt endnu ville bringe mig indenfor, så jeg var redningsløst fortabt, som om det kun var med opbydelse af alle mine kræfter, at jeg kunne skærme mig imod den forfærdelse, som kun plejer at vige for det uhelbredelige vanvid. Deraf kom det, at selv de gamle baronesser med deres sælsomme, højt opstablede frisurer, deres underlige silkekjoler, der var udstafferede med brogede blomster og bånd, forekom mig ganske gruelige og spøgelsesagtige i stedet for latterlige. Jeg syntes, jeg kunne læse i de gamle, gule, rynkede ansigter og i de glippende øjne, jeg syntes, at jeg kunne høre i det dårlige fransk, som kom halvt igennem de sammenknebne blå læber, halvt ud af de spidse næser, at disse to gamle damer i alt fald havde stillet sig på en god fod med de uhyggelige væsener, der spøgte i slottet, ja,

måske endog selv formåede at drive et hemmelighedsfuldt, forfærdeligt spil.

Onkel, der var oplagt til al mulig lystighed, fik med sin ironi de to gamle indviklet i en sådan tåbelig samtale, at jeg, hvis jeg havde været i en anden stemning, ikke ville have vidst, hvorledes jeg skulle undertrykke den kådeste latter; men som sagt, baronesserne og deres pludren var og blev spøgelsesagtig, og den gamle, som ville give mig en særlig fornøjelse, så den ene gang efter den anden forundret på mig.

Da vi efter bordet var alene i vort værelse, udbrød han: "Men, fætter, sig mig dog for Guds skyld, hvad er der i vejen med dig? - Du ler ikke, du taler ikke, du spiser ikke, du drikker ikke - er du syg, eller er der noget andet i vejen med dig?"

Jeg betænkte mig nu slet ikke på at fortælle ham alt det gyselige og forfærdelige, jeg havde oplevet den foregående nat, ganske udførligt, jeg fortav intet, især ikke, at jeg havde drukket en hel del punch og læst i Schillers *Geisterseher*. "Jeg må tilstå dette," tilføjede jeg; "for således bliver det troligt, at min alt for stærkt pirrede fantasi har skabt alle de fremtoninger, som altså kun eksisterede indenfor min hjernes vægge."

Jeg troede, at onkel nu ville tage ordentlig fat på mig med en grovkornet spøg over min åndesnak; men i stedet for blev han meget alvorlig, stirrede ned imod gulvet, hævede så hovedet rask, og, idet han så på mig med et funklende blik, sagde han:

"Jeg kender ikke din bog, fætter: men det er hverken den eller punchen, som du kan takke for det spøgeri. Du må nemlig vide, at jeg drømte det samme, som hændte dig. Det forekom mig, at jeg ligesom du sad i lænestolen ved kaminen; men hvad du kun fornam i toner, det så jeg ganske tydeligt med mit indre øje. Ja,

jeg så det græsselige utyske, da han trådte ind, da han kraftløs listede sig hen til den tilmurede dør, hvor han i trøstesløs fortvivlelse kradsede på væggen, så at blodet sprang frem under hans flåede negle; jeg så ham atter gå ned, trække hesten ud af stalden og føre den tilbage til stalden. Hørte du ikke, at hanen galede langt borte i landsbyen? - Da vækkede du mig, og jeg modstod snart det forfærdelige menneskes åndespøgeri, som endnu formår så gyseligt at ødelægge det muntre liv."

Han standsede; men jeg havde ikke lyst til at spørge, idet jeg tænkte, at han ville oplyse mig om alt, hvis han fandt anledning dertil. Efter at han et øjeblik havde siddet i dybe tanker, fortsatte han: "Fætter, har du mod nok til nu, efter at du ved, hvorledes alt går til, at trodse dette spøgeri endnu en gang, men sammen med mig?"

Naturligvis erklærede jeg, at jeg følte tilstrækkelig kraft dertil.

"Så vil vi våge sammen næste nat," vedblev den gamle; "en indre stemme siger mig, at dette åndespøgeri må vige, ikke så meget for min åndelige magt som for mit mod, der støtter sig til fast tillid, og at det ikke er nogen formastelig færd, men et fromt og tappert værk, når jeg vover liv og blod på at bortmane det onde utyske, som her forjager sønnerne fra deres stamfædres borg. - Men her er ikke tale om noget vovestykke; for man er og bliver en sejrrig helt, når man har et fast og redeligt sind og en så from tillid som jeg. - Men skulle det alligevel være Guds vilje, at den onde magt formår at skade mig, så skal du, fætter, forkynde, at jeg bukkede under i en redelig, kristelig kamp med denne Helvedes ånd, som driver så elendig

en færd her. Du kan holde dig på afstand, så vil der ikke ske dig noget."

Under alle slags adspredende forretninger var aftenen kommet. Frans havde ligesom den foregående dag taget aftensmaden ud og bragt os punch; fuldmånen skinnede klart gennem de strålende skyer, bølgerne bruste, og nattevinden hylede og rystede i buevinduernes klirrende ruder. Vi var i en ophidset tilstand, men tvang os til ligegyldig samtale. Den gamle havde lagt sit slagur på bordet. Det slog tolv. Da sprang døren op med et forfærdeligt brag, og ligesom den foregående nat svævede sagte og langsomme trin tværs igennem salen, og man hørte suk og stønnen. Den gamle var blegnet; men hans øjne strålede med en ualmindelig ild; han rejste sig fra lænestolen, og, idet han stod der med sin høje skikkelse, højt knejsende, den venstre arm støttet mod siden og med den højre fremstrakt hen imod salens midte, så han ud som en bydende helt. Men denne sukken og jamren blev stærkere og stærkere og mere og mere tydelig, og så begyndte det at kradse frem og tilbage på væggen endnu afskyeligere end den foregående nat. Da skred den gamle frem lige hen imod den tilmurede dør med så faste trin, at gulvet gav genlyd. Tæt foran det sted, hvor der blev kradset mere og mere vildt, stod han stille og sagde i en kraftig, højtidelig tone, som jeg aldrig før havde hørt ham tale i: "Daniel! Daniel! Hvad gør du her i denne stund?" Da lød der et skingrende skrig, skrækkeligt og gruopvækkende, og et dumpt slag, som om en byrde faldt til jorden. - "Søg nåde og barmhjertighed ved den Højestes trone: dér er din plads. Bort med dig fra livet, som du aldrig mere kan tilhøre!" Dette råbte den gamle endnu kraftigere end før, og det var, som om der lød

en sagte klagen i luften, og som om den døde hen i stormens susen, der nu begyndte at rejse sig.

Da skred den gamle hen til døren og slog den i, så det gav drønende genlyd i den øde forhal. I hans sprog, i hans fagter var der noget overmenneskeligt, som opfyldte mig med gysen. Da han satte sig i lænestolen, var hans blik som forklaret; han foldede hænderne og bad i tavshed. Således kunne der være gået nogle minutter, da spurgte han med den milde røst, som trængte dybt til hjertet, og som han i så høj en grad havde i sin magt: "Hvad siger du så, fætter?"

Med bæven og gru, forfærdelig angst, hellig ærefrygt og kærlighed styrtede jeg mig på knæ og udgød varme tårer over den hånd, som han rakte mig. Den gamle tog mig i sine arme, og, idet han inderligt trykkede mig til sit hjerte, sagde han blødt: "Nu vil vi sove rigtig godt, kære fætter!"

Således gik det da også, og da der slet ikke viste sig noget uhyggeligt den næste nat, genvandt vi vor fordums munterhed til skade for de gamle baronesser, som - om de end i virkeligheden vedblev at være lidt spøgelsesagtige - dog kun kunne drive fornøjeligt spøgeri med deres eventyrlige væsen, et spøgeri, som den gamle forstod at fremkalde på en pudsig måde.

Endelig, flere dage efter ankom baronen med sin gemalinde og et talrigt jagtfølge. De indbudte gæster samlede sig, og nu begyndte pludselig igen den larmende, vilde færd, som er beskrevet tidligere. Da baronen straks efter sin ankomst trådte ind i vor sal, syntes han på en besynderlig vis at være ubehagelig berørt af vort forandrede opholdssted. Han kastede et mørkt blik på den tilmurede dør, og, idet han hurtigt vendte

sig bort, fo'r han med hånden hen over panden, som om han ville forjage et hæsligt minde. Onkel talte om ødelæggelsen i retssalen og de tilstødende værelser. Baronen dadlede, at Frans ikke havde indlogeret os bedre, og opfordrede den gamle venligt til kun at befale, hvis han savnede nogen bekvemmelighed i det nye værelse, der dog var langt dårligere end det, han før havde beboet. I det hele taget var baronens opførsel imod min grandonkel ikke alene kærlig, men der var tillige en vis barnlig respekt i den, som om baronen stod i et ærbødigt slægtskabsforhold til den gamle. Men dette var også det eneste, der kunne forsone mig med baronens barske, bydende væsen, som han mere og mere lod komme til udbrud. Mig syntes han at ænse lidet eller slet ikke, han så kun en almindelig skriver i mig. Straks den første gang, da jeg havde refereret en forhandling, var der noget i affattelsen, som han fandt urigtigt. Mit blod bruste, og jeg var i færd med at svare noget rigtig skarpt, da onkel tog ordet og forsikrede, at jeg havde gjort alt i hans ånd, og at denne dog kun kunne råde her i en retslig forhandling. Da vi var alene, beklagede jeg mig lidt over baronen, som blev mig mere og mere imod i mit hjertes inderste.

"Tro mig, fætter," svarede den gamle, "baronen er til trods for sit uvenlige væsen det fortræffeligste og godmodigste menneske i verden. Som jeg allerede har sagt dig, har han også først antaget dette væsen fra den tid, da han blev stamhusbesidder; tidligere var han en blid, beskeden ung mand. Men det er da i det hele taget ikke så galt fat med ham, som du vil gøre det til, og jeg gad nok vide, hvorfor han er dig så meget imod".

Idet den gamle sagde disse ord, smilede han temmelig hånligt, og jeg blev ildrød i hovedet. Måtte nu mine indre tanker ikke blive mig rigtig klare, måtte jeg ikke tydeligt føle, at dette mærkelige had udsprang af, at jeg elskede, eller rettere sagt, var forelsket i et væsen, som syntes mig at være det herligste og skønneste, der nogen sinde har vandret på jorden? Dette væsen var ingen anden end baronessen selv. Allerede straks da hun ankom, og i en russisk zobelpels, der sluttede tæt til det fint byggede legeme, og med hovedet ombølget af et stort slør skred igennem salen, virkede hendes fremtoning på mig som en mægtig, uimodståelig trolddom. Ja, selv den omstændighed, at de gamle tanter i endnu latterligere klæder og hovedpynt, end jeg tidligere havde set dem med, trippede ved siden af hende og snadrede deres velkomsthilsen på fransk, mens hun, baronessen, med ubeskriveligt milde blikke så sig om og nikkede venligt snart til denne, snart til hin og så sagde nogle tyske ord i den klart tonende kurlandske dialekt - allerede dette skabte et vist, underligt velvære, og uvilkårligt knyttede fantasien dette billede til hint uhyggelige spøgeri, og baronessen blev den lysets engel, for hvilken de onde, spøgelsesagtige magter måtte bøje sig.

Den vidunderligt dejlige kvinde træder levende frem for min sjæls øje. Hun var vist næppe den gang nitten år, hendes åsyn, der var lige så fint som hendes vækst, udtrykte den største godhed, især var der i de mørke øjnes blik en ubeskrivelig trolddom, en tungsindig længsel strålede i dem som fugtige månestråler, og i hendes huldsalige smil var der en hel himmel fuld af fryd og salighed. Ofte syntes hun ganske fordybet i sig selv, og så gled der mørke skygger hen over hendes skønne

åsyn. Man skulle have troet, at en eller anden foruroligende smerte betog hende; men jeg tænkte, at det vel var den mørke anelse om en trist, ulykkelig fremtid, der i sådanne øjeblikke greb hende, og også hermed satte jeg på en sælsom vis, som jeg slet ikke kunne forklare mig, spøgeriet i slottet i forbindelse.

Om morgenen, to dage efter at baronen var kommet, forsamlede selskabet sig til frokost; den gamle forestillede mig for baronessen, og som det plejer at gå, når man er i en sådan stemning som den, jeg var i: Jeg opførte mig ubeskrivelig dumt, idet jeg, da den skønne kvinde stillede mig de simpleste spørgsmål om, hvorledes jeg syntes om at være på slottet osv., indviklede mig i den underligste, mest meningsløse tale, så at de gamle tanter ene og alene tilskrev min forlegenhed den dybe respekt, jeg havde for borgfruen, og mente, at de også måtte tage sig af mig, hvorefter de på fransk priste mig som et ganske velopdragent og flinkt ungt menneske, som en *garçon très joli*. Dette ærgrede mig, og, idet jeg pludselig blev ganske herre over mig selv, fo'r der en vittighed ud af mig på bedre fransk end det, de gamle talte, hvorefter de så på mig med store øjne og forsynede de lange, spidse næser rigeligt med tobak. På baronessens alvorlige blik, idet hun vendte sig fra mig om til en anden dame, kunne jeg mærke, at min vittighed var nær ved at være en dumhed. Dette ærgrede mig endnu mere, og jeg ønskede de to gamle ned i Helvedes afgrund.

Den periode, da jeg følte smægtende sværmeri og i barnagtigt selvbedrag mente, al jeg led af ulykkelig kærlighed, havde min gamle onkel for længe siden forjaget med sin ironi, og jeg mærkede, at baronessen havde gjort et langt stærkere og dybere indtryk på mig end nogen anden kvinde hidtil. Jeg så,

jeg hørte kun hende; men jeg var mig tydelig bevidst, at det ville være smagløst, ja, vanvittigt, hvis jeg indlod mig på et eller andet lefleri, skønt jeg også indså umuligheden af, at jeg som en forelsket dreng skulle stirre på hende og tilbede hende på afstand, hvad jeg havde måttet skamme mig ved. Men træde den herlige kvinde nær uden at lade hende ane mine følelser, indsuge hendes blikkes og hendes åndes søde gift og så drage bort fra hende og længe, måske for bestandig, bære hende i hjertet, det ville og det kunne jeg. Denne romantiske, ja, vel ridderlige kærlighed, som gik op for mig i en søvnløs nat, anspændte mig i den grad, at jeg var barnagtig nok til at tiltale mig selv patetisk og til sidst sukke meget ynkeligt: "Seraphine! Ak, Seraphine!" så at den gamle vågnede og råbte ind til mig: "Fætter! - Fætter! Jeg synes, du fantaserer med høj røst! - Gør det om dagen, hvis det er muligt, men lad mig have ro til at sove om natten!" Jeg var ikke ganske lidt bekymret for, at den gamle, der nok havde bemærket mit ophidsede væsen ved baronessens ankomst, skulle have hørt navnet og overdænge mig med sin sarkastiske spot; men næste morgen, da han gik ind i retssalen, sagde han ikke andet end: "Gud give enhver den tilbørlige menneskeforstand og omsorg for at holde godt fast på den; det er slemt sådan uden videre at gøre sig til nar." Derpå tog han plads ved det store bord og sagde: "Skriv nu rigtig tydeligt, kære fætter, så jeg kan læse det, uden at det generer mig."

Den højagtelse, ja, den barnlige ærefrygt, som baronen viste min gamle onkel, trådte frem i alt. Således måtte han også ved bordet indtage den meget misundte plads ved siden af baronessen; mig kastede tilfældet snart hist, snart her; men sædvanligvis plejede et par officerer fra hovedstaden at lægge

beslag på mig for rigtig at kunne udtale sig om alt nyt og lystigt, som var hændt der, og så tillige drikke bravt. Deraf kom det, at jeg flere dage i træk sad langt borte fra baronessen, ved den anden ende af bordet, indtil endelig et tilfælde førte mig i nærheden af hende.

Da spisesalen blev åbnet for det samlede selskab, havde netop baronessens selskabsdame - en ikke mere ganske ung frøken, men ellers ikke styg og ikke uden ånd - indladt sig i en samtale med mig, der syntes at behage hende. I følge skik og brug måtte jeg give hende armen, og jeg var ikke lidt glad, da hun tog plads ganske nær ved baronessen, som nikkede venligt til hende. Man kan tænke sig, at alle ord, som jeg nu talte, ikke længere gjaldt min dame, men især baronessen. Lad være, at min indre spænding gav alt, hvad jeg sagde, et særligt sving - nok sagt, frøkenen blev mere og mere opmærksom, ja, til sidst uimodståelig draget ind i den brogede verden af stadig skiftende billeder, som jeg lod gå op for hende. Hun var som sagt ikke uden ånd, og således hændte det snart, at vor samtale, ganske uafhængigt af gæsternes mange ord, der strejfede frem og tilbage, levede på egen hånd og sendte nogle lynglimt der hen, hvor jeg ville have dem. Jeg mærkede nemlig godt, at frøkenen tilkastede baronessen betydningsfulde blikke, og at denne gjorde sig umage for at høre os. Dette var især tilfældet, da jeg, efter at samtalen var kommet ind på musikken, med begejstring udtalte mig om denne herlige, hellige kunst og til sidst ikke dulgte, at jeg til trods for det kedelige, tørre juristeri, som jeg havde hengivet mig til, spillede på flygel med temmelig megen færdighed, sang og havde komponeret en del sange selv.

Man var trådt ind i den anden sal for at drikke kaffe og likør, og pludselig stod jeg, uden at jeg selv vidste hvorledes, foran baronessen, som havde talt med frøkenen. Hun talte straks til mig, idet hun med venlighed og i den tone, i hvilken man taler med en bekendt, gentog sine spørgsmål om, hvordan jeg syntes om at være på slottet o. s. v. Jeg forsikrede, at omegnens skrækkelig øde tilstand, ja, selv det gamle slot, i de første dage havde bragt mig i en sælsom stemning, men at der netop i denne stemning var gået meget herligt op for mig, og at jeg kun ønskede at blive fritaget for de vilde jagter, som jeg ikke var vant til. Baronessen smilede, idet hun sagde: "Jeg kan nok tænke mig, at den vilde færd i vore fyrreskove just ikke tiltaler Dem. - De er musiker, og hvis ikke alt bedrager mig, er De også digter. - Jeg elsker de to kunster lidenskabeligt - selv spiller jeg lidt på harpe; men det må jeg nu undvære her på B..., for min mand kan ikke lide, at jeg tager instrumentet med; han mener, at dets blide toner kun ville harmonere dårligt med jagtens vilde råb og skingrende horn, der er det eneste, som skal høres her. - Å Gud, hvor jeg ville glæde mig over musik her."

Jeg forsikrede, at jeg ville opbyde hele min kunst for at opfylde hendes ønske, da der dog utvivlsomt fandtes et instrument på slottet, selv om det også kun var et gammelt flygel. Men da lo frøken Adelheid, baronessens selskabsdame, og spurgte, om jeg da ikke vidste, at der i mands minde ikke var blevet hørt andre instrumenter på slottet end skingrende trompeter, i al deres jubel lamenterende jægerhorn og omflakkende musikanters hæse violiner, forstemte basser og brægende oboer. Baronessen holdt fast ved sit ønske om at høre musik og især mig, og både hun og Adelheid drøftede ivrigt,

hvorledes man skulle skaffe et tåleligt klaver til veje. I dette øjeblik gik den gamle Frans igennem salen.

"Dér har vi jo den mand, som ved godt råd for alt, og som skaffer alt, selv det uhørte og usete!" Med disse ord kaldte frøken Adelheid på ham, og idet hun gjorde ham begribeligt, hvad det var, det drejede sig om, lyttede baronessen med foldede hænder og med fremadbøjet hoved, mens hun så på den gamle med et mildt smil. Hun var helt yndig at skue, som et smukt barn, der alt for gerne vil have et stykke legetøj, som det længe har længtes efter. Da Frans på sin vidtløftige måde havde opregnet flere grunde til, at det da var aldeles umuligt sådan i en hast at skaffe et så sjældent instrument til veje, strøg han sig endelig om skægget med et gemytligt smil og sagde: "Men forvalterens kone der ovre i landsbyen er ganske ualmindelig dygtig til at slå clavicymblet, eller hvad de nu kalder det med det udenlandske navn, og synger dertil så fint og klagende, at éns øjne bliver røde som af løg, og man må hoppe med begge ben."

"Har hun et fortepiano?" afbrød frøken Adelheid ham.

"Ja vel," fortsatte den gamle, "det er kommet lige fra Dresden, det er -"

"Å, det var dejligt!" afbrød baronessen ham.

"Det er et dejligt instrument," sagde den gamle, "men lidt svageligt; for da organisten nylig ville spille sangen "Hvo ikkun lader herren råde" på det, knuste han det helt, så - "

"Å Gud!" råbte både baronessen og frøken Adelheid.

"- så at det med stor bekostning måtte skaffes til R...sitten for at gøres i stand dér," fortsatte den gamle.

"Det er da kommet tilbage?" spurgte frøken Adelheid utålmodigt.

"Ja vel, nådige frøken! Og forvalterens kone ville anse det for en ære ..."

I dette øjeblik gik baronen forbi; han så ligesom forbavset hen på vor gruppe og hviskede til baronessen med et spotsk smil: "Skal Frans nu give et godt råd igen?"

Baronessen slog rødmende øjnene ned, og den gamle Frans, som forskrækket brød af, stod med hovedet lige op og armene trykket ind imod kroppen som en soldat. De gamle tanter svømmede nu hen til os i deres silkekjoler og bortførte baronessen, og frøken Adelheid fulgte hende. - Jeg var blevet stående som tryllebunden. Henrykkelse over, at jeg nu kunne nærme mig hende, den tilbedte, som beherskede hele mit væsen, kæmpede med en mørk mismodighed og ærgrelse over baronen, der syntes mig at være en barsk despot. Hvis han ikke var det, hvor kunne så den gamle hvidhårede tjener bære sig så slavisk ad?

"Kan du nu endelig høre og se?" udbrød onkel, idet han klappede mig på skulderen. - Vi gik op på vort værelse. - "Søg ikke således at nærme dig til baronessen," sagde han, da vi kom der op. "Hvad skal det til? Overlad det til de unge narre, som gerne gør kur, og som der jo ingen mangel er på."

Jeg fortalte, hvorledes det hele var gået til, og opfordrede ham til at sige mig, om jeg fortjente hans bebrejdelse. Han svarede ikke andet end: "Hm! Hm!" tog slåbrokken på, satte sig med en tændt pibe i lænestolen og talte om begivenhederne ved gårsdagens jagt, idet han drillede mig med mine fejlskud. På slottet var alt blevet stille; herrerne og damerne var

beskæftigede på deres værelser med det toilette, de skulle bruge om aftenen. Musikanterne med de hæse violiner, de forstemte basser og de brægende oboer, som frøken Adelheid havde talt om, var nemlig ankommet, og det var intet mindre end et bal i den bedst mulige form, der ventede os om natten. Den gamle, der foretrak en rolig søvn for den slags narrestreger, blev på sit værelse; jeg derimod havde netop klædt mig om til ballet, da der blev banket sagte på døren, og Frans trådte ind. Med et venligt smil meldte han mig, at forvalterindens clavicymbel for nylig var ankommet på en slæde og var blevet båret op til baronessen. Han skulle sige fra frøken Adelheid, om jeg straks ville komme der op. - Man kan tænke sig, hvor mit hjerte bankede, og med hvilken sød bæven jeg åbnede døren til det værelse, i hvilket hun befandt sig. Frøken Adelheid kom mig venligt i møde. Baronessen, der allerede var fuldstændig pyntet til ballet, sad ganske tankefuld foran den hemmelighedsfulde kasse, i hvilken de toner slumrede, som jeg var kaldet til at vække. Hun rejste sig op, strålende således i skønhedens fulde glans, at jeg ikke mægtede at sige et ord, men kun stirrede på hende.

"Nå, Theodor!" - hun nævnte alle ved deres fornavn efter den hyggelige nordiske skik, som man finder igen langt imod syd - "nå, Theodor," sagde hun venligt, "instrumentet er kommet; Gud give, at det ikke må være Deres kunst helt uværdigt." - Så snart jeg åbnede låget, raslede en mængde sprængte strenge mig i møde, og da jeg greb en akkord, lød det modbydeligt og afskyeligt, da alle de strenge, der endnu var hele, var fuldstændig forstemte.

"Organisten har igen haft fat i det med sine fine hænder!" udbrød frøken Adelheid leende; men baronessen sagde ganske

mismodigt:

"Det er da også skrækkelig kedeligt! - Ak, jeg skal nu en gang ikke have nogen glæde her."

Jeg søgte i et rum i instrumentet og fandt heldigvis nogle ruller strenge, men ingen stemmehammer. - Nye klager! - Jeg erklærede, at enhver nøgle, hvis kam passede til skruerne, kunne benyttes. Så ilede de begge, både baronessen og frøken Adelheid, frem og tilbage, og det varede ikke længe, før et helt magasin af blanke, små nøgler lå foran mig på resonansbunden.

Nu gav jeg mig ivrigt til at prøve snart denne, snart hin skrue, idet frøken Adelheid og baronessen selv gjorde, hvad de kunne, for at hjælpe mig. - Så er der én, som lader sig bevæge. - "Nu går det, nu går det!" udbryder de glade; men strengen, der har stønnet så længe, at den næsten er blevet ren, springer klirrende, og de farer forfærdet tilbage. Baronessen tager med sine små, fine hænder på de skøre strenge, hun rækker mig de numre, som jeg forlanger, og holder omhyggeligt på rullen, idet jeg afvikler den. Pludselig springer en streng af, så at baronessen udstøder et utålmodigt "Å!". Frøken Adelheid ler højt. Jeg følger det indviklede nøgle helt hen i en krog, og vi søger alle at få en lige og hel streng ud af det, som så til vor store sorg springer igen, da vi har trukket den på. Men endelig, endelig har vi fundet gode ruller, strengene begynder at stå fast, og af den ildetonende summen fremstår der efterhånden rene og klare akkorder. - "Å, det lykkes, det lykkes! Instrumentet kommer til at stemme!" udbryder baronessen, idet hun ser på mig med et mildt smil.

Hvor hurtigt fordrev ikke denne fælles anstrengelse alt det fremmede og nøgterne, som konveniensen pålægger; der opstod en hyggelig fortrolighed imellem os, som gennemglødede mig som et elektrisk pust og tilintetgjorde den beklemte forsagthed, der som is havde hvilet på mit bryst. Den sælsomme patos, som en sådan forelskelse som min vel kan avle, havde helt forladt mig, og derved skete det, at da jeg nu endelig havde stemt klaveret tåleligt, så gjorde jeg ikke, som jeg havde besluttet, jeg udtrykte ikke mine følelser i fantasier, men jeg henfaldt til de søde, yndige canzonetter, der fra syd er kommet op til os. Seraphines blik blev mere og mere lysende, mens hun hørte alle disse: *Senza di te - Sentimi idol mio - Almen se non poss'io* og hundrede *Morir mi sento - addio* og *Oh Dio!* Note 1)

Hun havde sat sig tæt ved instrumentet. Jeg følte hendes åndepust spille om min kind. Idet hun støttede sin arm på stoleryggen bag ved mig, faldt et hvidt bånd, der havde løsnet sig fra den fine balkjole, ned over min skulder og flagrede, berørt af mine toner og af Seraphines sagte sukke, frem og tilbage som et trofast elskovsbud. Det var forunderligt, at jeg beholdt min forstand. Mens jeg så, idet jeg tænkte mig om for at finde en eller anden ny sang, greb nogle akkorder, kom frøken Adelheid, der havde siddet i en krog af værelset, springende, knælede ned foran baronessen, og, idet hun greb begge hendes hænder og trykkede dem til sit bryst, sagde hun i en bedende tone:

"Kære baronesse, kære, lille Seraphine, nu må du også synge."

"Men hvor kan det falde dig ind?" svarede baronessen. "Hvor kan jeg med min elendige sang lade mig høre af denne virtuos?"

Det var yndigt at se, hvorledes hun rødmede som et undseligt barn og med nedslagne øjne vaklede mellem lyst og ulyst. Man kan tænke sig, hvordan jeg bønfaldt hende og, da hun omtalte små kurlandske folkesange, ikke holdt op, før hun med venstre hånd prøvede nogle toner på instrumentet som til indledning. Jeg ville gøre plads for hende ved klaveret; men hun tillod det ikke, idet hun forsikrede, at hun ikke kunne tage en eneste akkord, og at netop derfor ville hendes sang uden akkompagnement klinge meget mager og usikker. Så begyndte hun med en fin, klokkeklar, hjertegribende røst at synge en sang, hvis simple melodi ganske havde karakteren af disse folkesange, der lyser så klart ud af det inderste, at vi i det lysskær, der omgiver os, må erkende vor højere poetiske natur. Der ligger en løndomsfuld trolddom i tekstens ubetydelige ord, som bliver til hieroglyffer for det uudsigelige, der fylder vort bryst. Hvem mindes ikke den spanske canzonetto, hvis indhold efter ordene at dømme ikke er meget mere end dette: *"Jeg sejlede på havet med min pige, da blev det stormfuldt, og min pige svajede frygtsomt hid og did. Nej, aldrig sejler jeg igen på havet med min pige!"* - Baronessens lille sang indeholdt ikke andet end: *"Nys dansed' jeg med min skat til bryllupsgilde, da faldt en blomst ud af mit hår, den tog han op og gav mig den og sagde: Når går vi atter til bryllup, min pige?"* Da jeg under den anden strofe ledsagede denne lille sang med brudte akkorder, da jeg i den begejstring, der greb mig, straks kunne læse melodien til de følgende sange på baronessens læber, da syntes jeg hende og frøken Adelheid at være den største mester i tonekunsten, og de overvældede mig med lovtaler.

Lysene i balsalen i sidefløjen sendte deres skær ind i baronessens værelse, og en ildelydende larm af trompeter og horn meldte, at det var tid at samles til ballet. "Ak, nu må jeg af sted!" udbrød baronessen. Jeg sprang op fra instrumentet.

"De har skænket mig en herlig time, det er de lyseste øjeblikke, som jeg nogen sinde har tilbragt på R...sitten." Med disse ord rakte baronessen mig hånden, og da jeg, beruset af den største henrykkelse, førte den til mine læber, følte jeg, at hendes fingre slog heftigt pulserende mod min hånd.

Jeg ved ikke, hvorledes jeg kom til onkels værelse og derfra ind i balsalen. - Hin gascogner frygtede slaget, fordi ethvert sår måtte blive dødbringende for ham, da han var et helt hjerte! - Ham lignede jeg, ham ligner vist enhver i min stemning; enhver berøring bliver dødbringende. Baronessens hånd, de pulserende fingre havde ramt mig som forgiftede pile, mit blod brændte i mine årer.

Uden ligefrem at udspørge mig havde den gamle dog snart næste morgen fået historien om den aften, jeg havde oplevet med baronessen, ud af mig, og jeg var ikke lidet forbavset, da han, som havde talt med smilende mund og i en munter tone, pludselig blev meget alvorlig og sagde: "Jeg beder dig, fætter, modstå den naragtighed, som har overvældet dig; du skal vide, at hvor uskyldig din adfærd end kan synes, så kan den dog have de forfærdeligste følger. Du står i letsindigt vanvid på et tyndt islag, det knækker, inden du ser dig for, og du plumper i vandet. Jeg skal nok vogte mig for at holde fast ved dine frakkeskøder; for jeg ved, at du nok selv arbejder dig op igen og dødssyg siger: "Den smule snue fik jeg i drømme"; men en åndelig feber vil tære på din livsmarv, og der vil gå år hen, inden du mander dig

op. - Gid pokker havde din musik, når du ikke kan gøre noget bedre med den end at trompete følsomme kvinder ud af deres fredelige ro!"

"Men," afbrød jeg den gamle, "det kunne ikke falde mig ind at lefle med baronessen."

"Tosse!" udbrød den gamle, "hvis jeg vidste, at du gjorde det, så kastede jeg dig ud af vinduet!"

Baronen afbrød den pinlige samtale, og forretningerne, som nu begyndte, rev mig ud af mine elskovsdrømme, i hvilke jeg kun så og tænkte på Seraphine.

Når vi var sammen med andre, talte baronessen kun af og til nogle venlige ord med mig; men der gik næsten ikke en aften, uden at der kom hemmeligt bud fra frøken Adelheid, som kaldte mig over til Seraphine. Snart vekslede også mangfoldige samtaler med musikken. Frøken Adelheid, der næsten ikke var ung nok til at være så naiv og komisk, blandede sig i samtalen med al slags lystigt og temmelig konfust tøjeri, når Seraphine og jeg begyndte at fordybe os i sentimentale anelser og drømmerier. Af mange antydninger erfarede jeg snart, at der virkelig måtte tynge noget foruroligende på baronessens sind, hvad jeg allerede, da jeg så hende første gang, havde troet at læse i hendes blik, og jeg så nu ganske tydeligt husspøgelsets fjendtlige virkning - der var sket eller skulle ske et eller andet forfærdeligt! Hvor ofte havde jeg ikke lyst til at fortælle Seraphine, at jeg var kommet i berøring med den usynlige fjende, og at min onkel måske for stedse havde bandlyst ham; men en uforklarlig skyhed bandt min tunge i det øjeblik, da jeg ville tale.

En dag manglede baronessen ved middagsbordet; man sagde, at hun var utilpas og ikke kunne forlade sit værelse. Deltagende spurgte man baronen, om hendes sygdom havde noget at sige. Han smilede på en fatal måde, ganske som med bitter hån, og sagde: "Det er ikke andet end en let katar, som hun har fået af den barske søluft, der nu en gang ikke finder sig i sådan en lille sød stemme her og ikke kan lide andre toner end jagtens drøje larm."

Med disse ord kastede baronen, der sad skrås over for mig, et stikkende blik på mig - det var til mig, han havde talt og ikke til naboen. Frøken Adelheid, der sad ved siden af mig, blev ildrød i hovedet og så ned på sin tallerken, og idet hun kradsede på den med gaflen, hviskede hun: "Du ser endnu i dag Seraphine, og endnu i dag skal din søde sang lægge sig dulmende om hendes syge hjerte." - Også Adelheid sagde disse ord til mig; men i dette øjeblik var jeg til mode, som om jeg stod i et urent, forbudt elskovsforhold til baronessen, som kun kunne ende med det forfærdelige, med en forbrydelse. - Den gamles advarsler faldt mig tungt på sinde. - Hvad skulle jeg gøre? - Ikke se hende mere? - Det var umuligt, så længe jeg blev på slottet, og selv om jeg fik lov til at forlade slottet og tage tilbage til K..., så kunne jeg ikke gøre det. Ak, jeg følte kun alt for stærkt, at jeg ikke havde kraft nok til at mande mig op af den drøm, der foregøglede mig en fantastisk elskovslykke. Adelheid syntes mig næsten en gemen koblerske; jeg var lige ved at foragte hende for det. - Og dog; idet jeg kom til mig selv igen, skammede jeg mig over min tåbelighed. Skete der da i de salige aftentimer noget, som kun på mindste måde kunne hidføre et nærmere forhold til Seraphine, end skik og anstand tillod? Hvor

kunne det falde mig ind, at baronessen skulle føle noget som helst for mig? Og dog var jeg overbevist om, at der var fare i min stilling!

Bordet blev hævet tidligere, fordi man skulle gøre jagt på nogle ulve, der havde ladet sig se i fyrreskoven nær ved slottet. I min ophidsede stemning havde jeg ikke noget imod at gå på jagt; jeg sagde til onkel, at jeg ville med, og han smilede tilfreds til mig, idet han sagde: "Det er godt, at du også en gang går ud. Jeg bliver hjemme, du kan tage min bøsse. Og tag også min hirschfænger, det er i nødstilfælde et godt og sikkert våben, når man blot er rolig."

Den del af skoven, i hvilken ulvene måtte findes, blev omringet af jægerne. Det var bidende koldt, vinden hylede gennem fyrretræerne og drev de hvide snefnug ind i mit ansigt, så at jeg nu, da tusmørket brød frem, næppe kunne se seks skridt frem for mig. Ganske stivnet forlod jeg den plads, der var anvist mig, og søgte ly dybere inde i skoven. Dér lænede jeg mig til et træ med bøssen under armen. Jeg glemte jagten, mine tanker førte mig til Seraphine i det hyggelige værelse. Langt borte faldt der skud. I samme øjeblik raslede det i krattet, og ikke ti skridt fra mig så jeg en stor ulv, der ville løbe forbi. Jeg lagde an, trykkede løs og - skød forbi. Dyret sprang med glødende øjne løs på mig, jeg var fortabt, hvis jeg ikke havde besindighed nok til at rive min jagtkniv op. Jeg gjorde det og stødte den dybt ind i dyrets hals, lige da det ville fare ind på mig, så at blodet sprøjtede over min hånd og min arm. En af baronens jægere, der stod ikke langt fra mig, kom nu styrtende med et skrig, og efter hans gentagne jagtråb flokkedes alle om os. Baronen kom ilende hen til mig: "For Guds skyld! bløder De?

- De bløder! - De er såret!" Jeg forsikrede det modsatte; da overfaldt baronen den jæger, der havde stået nærmest ved mig, og overvældede ham med bebrejdelser, fordi han ikke havde skudt, da jeg skød forbi, og uagtet han forsikrede, at det slet ikke havde været muligt, fordi ulven i samme sekund var styrtet løs på mig, så at hvert skud kunne have ramt mig, holdt dog baronen fast ved, at da jeg var en mindre erfaren jæger, så skulle han særlig have taget sig af mig. Imidlertid havde jægerne løftet dyret op; det var det største af den art, som man i lange tider havde set, og man beundrede almindeligt mit mod og min fatning, skønt min adfærd syntes mig meget naturlig, og jeg i virkeligheden slet ikke havde tænkt på den livsfare, i hvilken jeg svævede. Især viste baronen sig deltagende; han kunne slet ikke holde op med at spørge, om jeg, selv om jeg ikke var blevet såret af dyret, dog ikke frygtede skrækkens følger. Nu gik vi tilbage til slottet, baronen tog mig under armen som en ven, og en jæger bar min bøsse. Han talte endnu stadig om min heroiske dåd, så at jeg til sidst selv troede på min heroisme, mistede al forlegenhed og følte, at jeg for baronen nu stod som en modig mand med en sjælden fatning. Skoledrengen havde heldigt overstået sin eksamen, han var ikke længere skoledreng, og al skoledrengens ydmyge ængstelighed var veget fra ham. Jeg syntes, at jeg havde erhvervet mig ret til at søge at vinde Seraphines gunst. Man ved jo, hvilke tåbelige slutninger en forelsket ynglings fantasier er i stand til.

Ved kaminen på slottet, ved den rygende punchebolle vedblev jeg at være dagens helt. Foruden mig havde kun baronen nedlagt en ordentlig ulv. De andre måtte nøjes med at give vejret og mørket skylden for deres fejlskud og med at fortælle

græsselige historier om held og overståede farer, som de ellers havde oplevet på jagten. Jeg troede, at jeg nu skulle blive meget rost og beundret af den gamle. Med denne fordring fortalte jeg ham mit eventyr temmelig bredt og glemte ikke at skildre det vilde dyrs blodtørstige ydre med ret grelle farver. Men den gamle lo mig lige ind i ansigtet og sagde: "Gud er mægtig i de svage."

Da jeg ked af drikkeriet og selskabet listede mig gennem korridoren til retssalen, så jeg en skikkelse foran mig, der smuttede derind med et lys i hånden. Da jeg trådte ind i salen, genkendte jeg frøken Adelheid. "Man må jo liste omkring som et spøgelse, som en søvngænger for at finde Dem, min tapre ulvejæger," hviskede hun til mig, idet hun greb min hånd. Ordene "søvngænger", "spøgelse" gjorde stærkt indtryk på mig, udtalt her på dette sted; de bragte mig øjeblikkelig til at tænke på de spøgelsesagtige fremtoninger i de to skrækkelige nætter. Ligesom den gang hylede vinden i dybe orgeltoner, det knagede og hvinede gyseligt gennem buevinduerne, og månen kastede sit blege lys lige på den hemmelighedsfulde væg, hvor den kradsende lyd havde ladet sig høre. Jeg syntes, jeg så blodpletter på den. Frøken Adelheid, der endnu stadig holdt mig i hånden, måtte føle den iskulde, der gennemgyste mig.

"Hvad er der i vejen med Dem?" spurgte hun sagte. "De bliver jo helt stiv af kulde. - Nå! Jeg skal kalde Dem til live igen. Véd De, at baronessen slet ikke kan vente på det øjeblik, da hun skal se Dem igen - før tror hun ikke, at den onde ulv virkelig ikke har sønderrevet Dem. Hun er utrolig ængstelig. - Ak, min ven, hvad er det, De har gjort ved Seraphine? Jeg har aldrig set hende således før. - Aha! Nu begynder pulsen at banke, nu bliver den

døde herre pludselig vågen! - Nej, kom så - ganske sagte - vi må over til den lille baronesse!"

Jeg lod mig drage af sted i tavshed. Den måde, Adelheid talte om baronessen på, syntes mig uværdig, og især syntes mig antydningen af, at der var en hemmelig forståelse imellem os, gemen.

Da jeg trådte ind med Adelheid, kom Seraphine med et svagt udbrud mig hurtigt tre, fire skridt i møde, så blev hun stående midt i værelset, som om hun betænkte sig. Jeg vovede at gribe hendes hånd og trykke den til mine læber.

Baronessen lod sin hånd hvile i min, idet hun sagde: "Men du store Gud! Er det da Deres kald at optage kampen med ulve? Ved De da ikke, at Orfeus' og Amfions fabelagtige tider for længe siden er forbi, og at de vilde dyr helt har mistet al respekt for de fortræffeligste sangere?"

Denne yndefulde vending, med hvilken baronessen straks afskar enhver gal fortolkning af hendes levende interesse, bragte mig øjeblikkelig ind i den rigtige tone og takt. Jeg ved ikke selv, hvorledes det gik til, at jeg ikke som sædvanlig satte mig til instrumentet, men tog plads på kanapéen ved siden af baronessen, og hendes ord: "Hvorledes kom De da i fare?" viste vor enighed om, at der i dag ikke skulle musiceres, men samtales.

Efter at jeg havde skildret mit eventyr i skoven og omtalt baronens levende deltagelse med en svag antydning af, at jeg ikke havde tiltroet ham denne, begyndte baronessen at tale med en meget blød, næsten vemodig stemme:

"Ak ja, baronen må forekomme Dem så heftig og barsk, men tro mig, det er kun under opholdet inden for disse mørke,

uhyggelige mure, kun under den vilde jagt i de øde fyrreskove, at hele hans væsen forandrer sig, eller i alt fald da hans ydre opførsel. Hvad der især forstemmer ham så fuldstændigt, er den tanke, der stadig forfølger ham, at her skal ske et eller andet forfærdeligt; derfor har Deres eventyr, som heldigvis var uden slemme følger, sikkert rystet ham dybt; han kan ikke tåle, at den ringeste af hans tjenere er udsat for den mindste fare, langt mindre en kær ven, der nylig er vunden, og jeg véd sikkert, at Gottlieb, som han beskylder for at have ladet Dem i stikken, om han end ikke bliver straffet med fængsel, så dog må lide den beskæmmende jægerstraf at måtte slutte sig til jagtfølget uden bøsse, med en knippel i hånden. Allerede dette, at sådanne jagter som disse aldrig er uden fare, og at baronen, der stadig frygter en ulykke, dog i sin glæde og lyst over dem selv ægger den onde dæmon, bringer noget sønderrevet ind i hans liv, der må virke fjendtligt, selv på mig. Man fortæller mange sælsomme ting om den stamherre, der stiftede majoratet, og jeg ved godt, at en mørk familiehemmelighed, der indesluttes bag disse mure, som et forfærdeligt spøgeri forjager ejerne og kun gør det muligt for dem at holde ud her en kort tid, når det går larmende og vildt til. Men jeg - hvor ensom må jeg ikke føle mig i denne vilde færd, og hvor må ikke det uhyggelige, der udgår fra alle vægge, oprøre mig i mit inderste! De, min kære ven, har ved Deres kunst skaffet mig de første muntre øjeblikke, som jeg har oplevet her! - Hvorledes kan jeg takke Dem hjerteligt nok for det?"

Jeg kyssede den hånd, hun rakte mig, idet jeg erklærede, at også jeg allerede den første dag, eller rettere sagt den første nat, dybt forfærdet havde følt det uhyggelige ved dette opholdssted.

Baronessen så mig stift ind i ansigtet, da jeg gav hele slottets bygningsmåde, fortrinsvis ornamenteringen i retssalen, den susende vind o. s. v. skyld for denne uhygge. Det kan være, at min tone og mine udtryk tydede hen på, at jeg mente noget mere; for da jeg tav, udbrød baronessen heftigt: "Nej, nej - der er hændet Dem ét eller andet forfærdeligt i den sal, som jeg aldrig betræder uden gysen! - Jeg besværger Dem, sig mig alt!" Seraphines ansigt var blevet ligblegt, jeg indså nok, at det nu var rådeligere at fortælle alt, hvad der var hændet mig, uden omsvøb, end at overlade til Seraphines ophidsede fantasi at foregøgle hende et spøgeri, der - selv om jeg ikke vidste, på hvilken måde - dog måske kunne være endnu skrækkeligere end det virkelige. Hun hørte på mig, og hendes beklemthed og angst steg mere og mere. Da jeg omtalte denne kradsen på væggen, udbrød hun: "Det er forfærdeligt - ja, ja, inden for disse mure er den skrækkelige hemmelighed skjult!" - Da jeg så fortalte videre, hvorledes den gamle med åndelig magt og overmagt havde manet spøgeriet, sukkede hun dybt, som om hun blev befriet for en tung byrde, der tyngede på hendes bryst; idet hun lænede sig tilbage, skjulte hun sit ansigt i begge sine hænder. Først nu lagde jeg mærke til, at Adelheid havde forladt os. Jeg var for længe siden færdig med min fortælling, og da Seraphine endnu stadig tav, rejste jeg mig sagte, gik hen til instrumentet og søgte i svulmende akkorder at fremkalde trøstende ord, der skulle føre Seraphine bort fra det mørke rige, som under min fortælling havde åbnet sig for hende. Snart intonerede jeg så blidt, som jeg kunne, en hellig canzone af abbate Steffani. Da de vemodsfulde toner til *Occhi, perché piangete* Note 2) lød, vågnede Seraphine op af sin mørke drøm og

lyttede mildt smilende og med funklende perler i øjnene. - Jeg ved ikke, hvorledes det gik til, at jeg pludselig knælede foran hende, at hun bøjede sig ned til mig, og at jeg omslyngede hende med mine arme, mens et langt, glødende kys brændte på mine læber!

Hvorledes gik det da til, at jeg ikke mistede besindelsen, at jeg følte, at hun trykkede mig blidt til sig, at jeg slap hende og, idet jeg hurtigt rejste mig, trådte hen til instrumentet? Baronessen vendte sig bort fra mig og gik nogle skridt hen imod vinduet; så vendte hun om og trådte hen til mig med en næsten stolt anstand, der ellers ikke var hende særegen. Hun så mig fast ind i øjnene og sagde: 'Deres onkel er den værdigste olding, som jeg kender, han er vor families skytsengel - gid han ville optage mig i sine fromme bønner!'

Jeg mægtede ikke at sige et ord. Den farlige gift, som jeg havde indsuget med hendes kys, gærede og flammede i alle årer og nerver.

Frøken Adelheid trådte ind. Min skrækkelige indre kamp gav sig luft i hede tårer, som jeg ikke formåede at tilbageholde. Adelheid så forundret på mig med et tvivlsomt smil - jeg kunne have myrdet hende.

Baronessen rakte mig hånden og sagde med ubeskrivelig mildhed: "Lev vel, min kære ven - lev rigtig vel og tænk på, at måske ingen bedre end jeg har forstået Deres musik. - Ak, disse toner vil længe, længe genklinge i mit indre!"

Jeg tvang mig til at sige nogle usammenhængende, dumme ord og styrtede af sted til vort værelse. Den gamle var allerede gået til ro; jeg blev i salen, jeg kastede mig på knæ, jeg græd højt og råbte den elskedes navn - kort sagt, jeg overgav mig helt til

en vanvittig forelskelses dårskab. Jeg vækkede min onkel med min rasen, og han råbte til mig: "Fætter, jeg tror, du er blevet gal, eller måske kæmper du på ny med en ulv. Må jeg ikke bede dig om at gå i seng!" Først dette jog mig ind i mit værelse, hvor jeg lagde mig med det faste forsæt kun at drømme om Seraphine.

Det var vist allerede efter midnat, og jeg var endnu ikke faldet i søvn, da jeg hørte stemmer langt borte, en løben frem og tilbage og en åbnen og lukken af døre. Jeg lyttede - da hørte jeg trin i korridoren nærme sig, salsdøren blev åbnet, og kort efter blev der banket på døren ind til vort værelse.

"Hvem er der?" råbte jeg højt.

Der blev svaret uden for: "Hr. justitiarius, hr. justitiarius, vågn op!"

Jeg genkendte Frans' stemme, og, idet jeg spurgte: "Er der ildløs på slottet?" vågnede den gamle og udbrød: "Ildløs? Hvor er der ildløs? Er det nu igen galt fat med det fordømte spøgeri!"

"Å, vil De ikke stå op, hr. justitiarius?" sagde Frans, "baronen ville gerne tale med Dem."

"Hvad vil baronen mig?" spurgte den gamle. - "Hvad vil han mig ved nattetide? Ved han ikke, at forretningerne går i seng med justitiarius og sover lige så godt som han?"

"Kære hr. justitiarius," sagde Frans ængsteligt, "De må endelig stå op, baronessen ligger for døden."

Jeg fo'r op med et forfærdet skrig. "Luk dog døren op for Frans!" råbte den gamle til mig. Halvt bevidstløs ravede jeg omkring i værelset uden at kunne finde døren og låsen. Den gamle måtte hjælpe mig. Frans trådte ind og tændte lysene; han var bleg og så helt forvildet ud.

Næppe var vi kommet i klæderne, før vi hørte baronen råbe i salen: "Kan jeg ikke få Dem i tale, kære V.?"

"Hvorfor har du klædt dig på, fætter? Baronen vil jo kun tale med mig," sagde den gamle, idet han var i færd med at gå.

"Jeg må der ned, jeg må se hende og så dø!" sagde jeg med tonløs røst og ligesom tilintetgjort af den trøstesløse smerte.

"Ja så! Ja, du har vel ret, fætter!" Med disse ord slog den gamle døren i for næsen af mig, så den klirrede, og låsede den af udvendig. I det første øjeblik var jeg oprørt over denne tvang og ville sprænge døren; men jeg kom hurtigt i tanke om, at dette kun kunne have et tøjlesløst raseris ødelæggende følger, og derfor besluttede jeg at afvente den gamles tilbagekomst, men så at befri mig fra hans opsyn, hvad det end skulle koste. Jeg hørte ham tale heftigt med baronen; jeg hørte mit navn blive nævnt flere gange, uden at kunne forstå noget; men for hvert sekund blev min stilling utåleligere. Endelig hørte jeg, at der blev bragt baronen et budskab, og at han styrtede hurtigt af sted.

Den gamle trådte atter ind i værelset. - "Hun er død!" Med dette skrig styrtede jeg ham i møde.

"Og du er gal!" sagde han roligt, idet han tog fat i mig og trykkede mig ned på en stol.

"Jeg må der ned!" råbte jeg. "Jeg må ned og se hende, om det så skulle koste mig livet!"

"Gør du det, kære fætter," sagde den gamle, idet han låsede døren, trak nøglen ud og puttede den i lommen.

Nu blussede jeg op i vanvittigt raseri; jeg greb den ladte bøsse og råbte: "Her for Deres øjne skyder jeg mig en kugle igennem hovedet, hvis De ikke straks lukker døren op for mig."

Den gamle trådte tæt hen til mig, og, idet han så på mig med et gennemborende blik, sagde han: "Tror du, dreng, at du kan gøre mig bange med din usle trussel? Tror du, at dit liv er noget værd for mig, når du formår i barnagtig tåbelighed at kaste det fra dig som et stykke legetøj, du er blevet ked af? - Hvad har du at gøre med baronens hustru? - Hvem giver dig ret til som en besværlig nar at trænge dig ind et sted, hvor du ikke hører hjemme, og hvor man slet ikke en gang bryder sig om, at du er? - Vil du spille den forelskede hyrde i en alvorlig dødsstund?"

Jeg sank som knust sammen i lænestolen. Efter en stund fortsatte den gamle med mildere røst: "Og jeg vil blot sige dig: Denne foregivne dødsfare har sandsynligvis aldeles ikke noget at betyde - frøken Adelheid er straks ude af sig selv over alting; når der falder en regndråbe på hendes næse, så råber hun op: "Hvilket skrækkeligt uvejr!" Uheldigvis er brandalarmen nået over til de gamle tanter, der nu med gråd og tænders gnidsel er rykket frem med et helt arsenal af styrkende dråber, livseliksirer og Gud ved hvad. Det er vist kun et stærkt anfald af afmagt."

Den gamle standsede; han lagde måske mærke til, hvorledes jeg kæmpede med mig selv. Han gik nogle gange frem og tilbage i stuen, stillede sig igen foran mig, lo rigtig hjerteligt og sagde: "Fætter, hvad er det for nogle narrestreger med dig? Nå! Det er nu en gang sådan, Fanden driver sit spil her på mange måder; du er løbet lige i armene på ham, og nu fører han en lille dans op med dig!" - Han gik igen nogle skridt frem og tilbage og fortsatte derpå: "Nå! Sove kan man jo dog ikke mere, så er det vel bedst at ryge en pibe og tilbringe et par timer af natten og mørket på den måde." - Med disse ord tog den gamle en pibe ud

af vægskabet og stoppede den langsomt og forsigtigt, idet han brummede en sang; så søgte han imellem nogle papirer, rev et blad ud, lagde det sammen til en fidibus, som han tændte. Idet han blæste tykke røgskyer frem for sig, sagde han: "Nå, fætter, hvad var det så for en historie med den ulv?"

Jeg ved ikke, hvordan det var, men den gamles rolige færd virkede sælsomt på mig. Jeg var til mode, som om jeg slet ikke mere var på R...sitten, og som om baronessen var langt, langt borte, så at jeg kun kunne nå hende med mine bevingede tanker. Jeg ærgrede mig over den gamles sidste spørgsmål. "Finder De egentlig mit jagteventyr så lystigt," udbrød jeg, "at De synes, det egner sig til at gøre nar af?"

"Ingenlunde," svarede den gamle, "ingenlunde, hr. fætter; men du kan ikke tænke dig, hvilket komisk ansigt en sådan årsunge som du sætter op, og hvor pudsig han i det hele taget bærer sig ad, når Vorherre en gang værdiger ham, at der hændes ham noget mærkeligt! - Jeg havde en studenterkammerat, et stille, besindigt og harmonisk menneske. Tilfældet indviklede ham, der aldrig gav anledning til den slags ting, i en æressag; han blev af de fleste anset for en tosse, for et svagt menneske, men opførte sig ved denne lejlighed på en så alvorlig og bestemt måde, at alle i høj grad beundrede ham. Fra den tid af var han også ganske forvandlet. - Den flittige, besindige yngling blev en utålelig, trættekær pralhals og slagsbroder, som svirede og sværmede og sloges for dumme barnestregers skyld, indtil senioren for et andet studenterkorps, som han havde fornærmet, stødte ham ned i en duel. - Jeg fortæller dig dette uden bagtanke, fætter; du kan

tænke dig ved det, hvad du vil. - Men for nu at komme tilbage til baronessen og hendes sygdom -"

Der hørtes i dette øjeblik sagte trin i salen, og det var for mig, som om der svævede en gyselig stønnen gennem luften.

Hun er død! - Den tanke fo'r igennem mig som et dræbende lyn. Den gamle rejste sig rask og råbte: "Frans, Frans!"

"Ja vel, hr. justitiarius," svarede Frans udenfor.

"Frans," vedblev den gamle, "se lidt til ilden i kaminen, og hvis det kan lade sig gøre, så lav et par kopper god te til os. - Det er forbistret koldt," sagde den gamle til mig, "og derfor vil vi hellere sidde og snakke sammen der ude ved kaminen." Han åbnede døren, og jeg fulgte ham mekanisk. "Hvorledes går det der nede?" spurgte han.

"Jo," svarede Frans, "det havde slet ikke meget at sige; baronessen er ganske rask igen, og hun giver en fæl drøm skylden for den smule afmagt."

Jeg var lige ved at juble af glæde og henrykkelse; men et meget alvorligt blik fra den gamle fik mig til at være rolig. "Nå," sagde han, "i grunden er det dog vist bedre, at vi går hen og lægger os et par timer endnu. Det kan være lige meget med teen, Frans."

"Som De befaler, hr. justitiarius," svarede Frans og forlod salen, idet han ønskede os en rolig nat, skønt hanerne allerede galede.

"Hør, fætter," sagde den gamle, idet han bankede sin pibe ud i kammen, "det er dog godt, at der ikke er passeret dig nogen ulykke med ulve og ladte bøsser."

Jeg forstod nu alt og skammede mig over, at jeg gav den gamle anledning til at behandle mig som et uopdragent barn.

"Å, kære fætter," sagde han næste morgen, "Vær så god at gå ned og hør, hvordan det står til med baronessen: du kan jo spørge efter frøken Adelheid, hun forsyner dig nok med en ordentlig bulletin."

Man kan tænke sig, hvor hurtigt jeg ilede derned. Men i samme øjeblik, da jeg ville banke sagte på døren til baronessens stue, trådte baronen rask ud af den. Han blev forbavset stående og målte mig med et mørkt, gennemborende blik. "Hvad vil De her?" udbrød han uvilkårligt.

Hvor heftigt end mit hjerte bankede, tog jeg mig sammen og svarede i en fast tone: "Jeg vil efter min onkels ordre erkyndige mig om baronessens befindende."

"Å, det var jo slet ingen ting - hendes sædvanlige nervetilfælde. Hun sover godt, og jeg ved, at hun vil vise sig rask og fornøjet ved bordet. - Sig De det, sig De det!" sagde baronen med en vis lidenskabelig heftighed, der syntes mig at antyde, at han var mere bekymret for baronessen, end han ville lade sig mærke med. Jeg vendte mig om for at gå min vej; da greb baronen mig i armen og udbrød med flammende blik: "Jeg har noget at tale med Dem om, unge mand!"

Jeg så den hårdt krænkede ægtefælle for mig! Måtte jeg ikke frygte en scene, der måske kunne ende med beskæmmelse for mig? Jeg var ubevæbnet; men i dette øjeblik kom jeg til at tænke på den jagtkniv, som onkel havde foræret mig, og som jeg endnu gik med i lommen. Jeg fulgte baronen, der drog mig hurtigt med sig, med den beslutning, ikke at skåne noget liv, hvis jeg blev udsat for den fare at blive behandlet uværdigt.

Vi var trådt ind i baronens værelse. Han låsede døren efter sig og gik med armene over kors heftigt frem og tilbage; så blev

han stående foran mig og gentog: "Jeg har noget at tale med Dem om, unge mand."

Jeg havde fået det mest forvovne mod, og jeg sagde i en højere tone: "Jeg håber, at det er ord, som jeg roligt kan høre på."

Baronen så forundret på mig, som om han ikke forstod mig; så stirrede han mørkt ned imod gulvet, lagde armene på ryggen og begyndte igen at gå op og ned i værelset. - Han tog en bøsse ned og stødte ladestokken ned i den, som om han ville se, om den var ladt eller ikke. - Blodet løb hurtigere gennem mine årer, jeg greb efter min kniv og gik tæt hen til baronen for at gøre ham det umuligt at lægge an på mig.

"Det er en dejlig bøsse," sagde baronen, idet han stillede våbnet tilbage i krogen. Jeg trådte nogle skridt tilbage, og baronen nærmede sig mig; derpå slog han mig kraftigere på skulderen, end han netop behøvede, og sagde: "Jeg må forekomme Dem ophidset og forvirret, Theodor - det er jeg virkelig også efter denne nat, i hvilken jeg har våget under tusind ængstelser. Min hustrus nervetilfælde var rigtignok ikke farligt, det indser jeg nu, men her - her på dette slot, hvor der dvæler en mørk ånd, her frygter jeg det forfærdelige, og så er det også første gang, at hun er blevet syg her. De! De alene er i skyld i det!"

Jeg svarede roligt, at jeg ikke havde nogen anelse om, hvorledes det kunne være muligt.

"Ak," fortsatte baronen, "ak, gid forvalterkonens fordømte, ulyksalige kasse var gået i tusind stykker på vejen hertil, eller at De nej - nej! Det skulle, det måtte være således, og jeg alene er skyld i det hele. I det øjeblik, da De begyndte at musicere i min

hustrus værelse, havde det været min pligt at underrette Dem om hele sagens sammenhæng og om min hustrus sindstilstand."

Jeg gjorde mine til at sige noget.

"Lad mig tale," udbrød baronen, "jeg må på forhånd hindre Dem i at komme med nogen som helst overilet dom. De anser mig vel for en uciviliseret mand, der hader kunst; det er jeg på ingen måde; men et hensyn, der beror på en dyb overbevisning, tvinger mig til om muligt at nægte den slags musik, der betager alles sind, og sikkert også mit, adgang hertil. Jeg skal sige Dem, min hustru lider af en pirrelighed, som i længden må tilintetgøre al livsglæde. Når hun er indenfor disse mærkelige mure, kommer hun slet ikke ud af en kunstig og irriteret tilstand, der ellers kun plejer at indtræde momentant og ofte som bud om en alvorlig sygdom. - De spørger med rette, hvorfor jeg ikke skåner den skrøbelige kvinde for dette gyselige opholdssted, det vilde, forvirrede jægerliv. - Man kalde det svaghed, om man vil; det er mig ikke muligt at lade hende være alene i længere tid, jeg ville være uendelig ængstelig og ikke i stand til at foretage mig noget alvorligt; for jeg ved, at de forfærdelige billeder af alle slags ulykker, der kunne hænde hende, hverken ville forlade mig i skoven eller i retssalen. - Så tror jeg også, at netop dette liv her må gavne en skrøbelig kvinde som et styrkende bad. - Ja, havvinden, der på sin vis suser ordentligt gennem fyrretræerne, doggernes hule gøen, hornenes raske og muntert skingrende klang må sejre over de blødagtige, smægtende leflerier ved klaveret, som ingen mand burde spille således på. Men De har lagt an på metodisk at pine min kone til døde!"

Baronen sagde dette med forstærket stemme og vilde, funklende øjne. - Blodet steg mig til hovedet, jeg gjorde en kraftig bevægelse med hånden hen imod baronen, jeg ville tale; han lod mig ikke komme til orde.

"Jeg ved, hvad De vil sige," begyndte han igen, "jeg ved det, og gentager, at De var på vej til at dræbe min hustru, og at jeg heller ikke i mindste måde kan lægge Dem det til last, skønt De må fatte, at jeg må sige stop. Kort og godt, De eksalterer min hustru med spil og sang. Og mens hun uden hold og ro svømmer omkring i de drømmende visioners og anelsers bundløse hav, som Deres musik har manet frem som en ond trolddom, trykker De hende ned i dybet med fortællingen om et uhyggeligt spøgeri, som De skal have været vidne til oppe i retssalen. Deres grandonkel har fortalt mig det hele; men jeg beder Dem gentage alt - gentag alt, hvad De så eller ikke så - hørte - følte - anede."

Jeg tog mig sammen og fortalte roligt, hvorledes alt var gået fra først til sidst. Baronen afbrød mig kun af og til med enkelte ord, der udtrykte hans forbavselse. Da jeg omtalte, at den gamle med fromt mod var trådt spøgeriet i møde og havde manet det med kraftige ord, slog han hænderne sammen, hævede dem foldede op imod himlen og udbrød begejstret: "Ja, han er familiens skytsånd, hans dødelige hylster skal hvile i mine aners grav."

Jeg havde endt beretningen.

"Daniel, Daniel, hvad gør du her i denne stund?" mumlede baronen ved sig selv, idet han med korslagte arme gik frem og tilbage i værelset.

"Var det ikke andet, hr. baron?" spurgte jeg højt, idet jeg gjorde mine til at fjerne mig.

Baronen fo'r op som af en drøm, tog venligt min hånd og sagde: "Jo, kære ven! De må helbrede min hustru igen, siden De selv uden at vide det har spillet hende så slemt et puds. - De alene kan gøre det."

Jeg følte, at jeg rødmede, og hvis jeg havde stået over for et spejl, ville jeg sikkert have set et meget tåbeligt og betuttet ansigt. Baronen syntes at godte sig over min forlegenhed. Han stirrede ufravendt på mig med et rigtig fatalt, ironisk smil.

"Hvordan i alverden skal jeg gøre det?" stammede jeg endelig med besvær.

"Nå, ja," svarede baronen, "De har jo ikke at gøre med nogen farlig patient. Nu lægger jeg udtrykkelig beslag på Deres kunst. Baronessen er nu en gang blevet draget ind i deres musiks tryllekreds, og det ville være tåbeligt og grusomt pludselig at rive hende ud af den. Fortsæt musikken: De skal hver aften være velkommen i min hustrus værelse; men gå efterhånden over til en kraftigere musik, foren behændigt det muntre med det alvorlige - og så, frem for alt, gentag rigtig ofte fortællingen om det uhyggelige spøgeri! Baronessen vænner sig til det, hun glemmer, at spøgeriet dvæler indenfor disse mure, og historien virker ikke stærkere på hende end ethvert andet eventyr, som hun har læst i en eller anden roman eller samling spøgelseshistorier. Gør De det, min kære ven!"

Med disse ord lod baronen mig gå. - Jeg gik - jeg følte mig som tilintetgjort. Nedværdiget til et betydningsløst, tåbeligt barn! - Jeg vanvittige, som troede, at der kunne røre sig nogen skinsyge i hans bryst. Han sendte mig selv til Seraphine, han så

selv kun i mig det viljeløse redskab, som han kunne bruge og kaste bort efter behag.

For få minutter siden nærede jeg frygt for baronen; bevidstheden om min skyld lå skjult dybt inde i mit hjerte; men denne skyld bragte mig til tydeligt at føle det højere, herligere liv, som jeg var modnet til. Nu var alt nedsænket i en mørk nat, og jeg så kun den tossede dreng, der i barnagtig tåbelighed havde anset den papirskrone, som han havde sat på sit hoved, for ægte guld. Jeg ilede til den gamle, som allerede ventede på mig.

"Nå, fætter, hvor bliver du af, hvor bliver du dog af?" råbte han mig i møde.

"Jeg har talt med baronen," sagde jeg hurtigt og sagte uden at kunne se den gamle ind i øjnene.

"Død og pine!" sagde han, ligesom forundret. "Død og pine! Det tænkte jeg straks! Baronen har sikkert udfordret dig, fætter!"

Den skingrende latter, som den gamle straks efter slog op, beviste mig, at han også denne gang som altid fuldstændig gennemskuede mig. Jeg bed tænderne sammen, jeg gad ikke svare et ord, jeg vidste jo, at jeg kun behøvede at gøre dette for straks at blive overdænget med tusind drillerier, der allerede svævede på hans læber.

Ved bordet viste baronessen sig i en sirlig morgenkjole, der var mere blændende hvid en nyfalden sne. Hun så mat og slap ud; men da hun nu talte stille og melodisk og hævede de mørke øjne, da lynede der en sød og længselsfuld attrå i deres dunkle glød, og en flygtig rødme fo'r hen over det blege ansigt. Hun var skønnere end nogen sinde. - Hvem kan sige, hvor vidt en

yngling, der har for hedt blod i hoved og hjerte, kan gå i sin dårskab! - Den bitre vrede, som baronen havde vakt hos mig, overførte jeg på baronessen. Alt syntes mig at være som en usalig mystifikation, og nu ville jeg bevise, at jeg var ved mine fulde fem og tilmed over al måde skarpsindig.

Som et surmulende barn undgik jeg baronessen og smuttede bort fra Adelheid, da hun forfulgte mig, så at jeg, som det havde været min hensigt, fik plads ved den anden ende af bordet mellem de to officerer, med hvem jeg begyndte at drikke til gavns. Ved desserten klinkede vi flittigt med vore glas, og som det plejer at gå i en sådan stemning: Jeg var ualmindelig højrøstet og munter. En tjener bragte mig en tallerken, på hvilken der lå nogle bonbons med disse ord: "Fra frøken Adelheid".

Jeg tog dem og lagde snart mærke til, at der på én af disse bonbons med en sølvstift var kradset: "Og Seraphine!"

Blodet brusede i mine årer, jeg så hen mod Adelheid, som mødte mit blik med en overordentlig snu, skælmsk mine og derpå tog sit glas og nikkede til mig. Jeg mumlede næsten uvilkårlig: "Seraphine!" - tog mit glas og tømte det i ét drag. Mit blik fløj hen til hende, og jeg så, at hun også havde drukket i dette øjeblik og netop satte glasset fra sig - hendes øjne faldt på mine, og en skadefro djævel hviskede mig i øret: "Usalige, hun elsker dig dog!"

En af gæsterne rejste sig og udbragte efter nordisk skik og brug en skål for husets frue. Glassene klang under høj jubel - mit hjerte var delt mellem henrykkelse og fortvivlelse; vinens glød flammede op i mig, alt løb rundt for mig. Det var, som om

jeg for alles øjne måtte styrte hen for hendes fod og udånde mit liv.

"Hvad er der i vejen med Dem, kære ven?" Min sidemands spørgsmål gav mig min bevidsthed tilbage, men Seraphine var forsvundet.

Taflet var hævet; jeg ville af sted. Adelheid holdt mig tilbage, hun sagde forskellige ting; men jeg hørte, jeg forstod ikke et ord; hun greb begge mine hænder og sagde mig leende noget ind i øret. -

Som lammet af stivkrampe vedblev jeg at være stum og ubevægelig; jeg ved kun, at jeg endelig mekanisk modtog et glas likør af Adelheids hånd og drak det ud, at jeg stod ensom ved et vindue, at jeg så styrtede ud af salen, ned ad trappen og løb ind i skoven. I tætte fnug faldt sneen, fyrretræerne sukkede under stormens tag, jeg sprang rundt i store cirkler som en vanvittig og lo og skreg vildt: "Se her! Se her! - Halløj! Djævelen fører dansen op med denne dreng, der agtede at spise helt forbuden frugt!" - Hvem ved, hvorledes min vilde leg ville være endt, hvis jeg ikke havde hørt mit navn blive råbt ind i skoven? Vejret var blevet bedre, månen skinnede klart gennem de sønderrevne skyer, jeg hørte hunde gø og så en mørk skikkelse, som nærmede sig mig. Det var den gamle jæger.

"Men kære hr. Theodor," begyndte han, "hvorledes har De dog forvildet Dem her ud i det fæle snevejr? Deres hr. onkel venter Dem med megen utålmodighed."

Jeg fulgte med i tavshed; min onkel sad og arbejdede i retssalen, da jeg kom.

"Det var meget godt," råbte han mig i møde, "det var meget godt, at du gik lidt ud i det fri for at afkøle dig tilstrækkeligt;

drik dog ikke så megen vin, du er endnu alt for ung til det, det duer ikke!"

Jeg fik ikke et ord frem, men satte mig i tavshed ved skrivebordet.

"Sig mig en gang, kære fætter, hvad ville baronen dig egentlig?"

Jeg fortalte det hele og sluttede med, at jeg ikke ville indlade mig på den tvivlsomme kur, som baronen havde foreslået.

"Det kan du heller ikke," afbrød den gamle mig; "for vi rejser i morgen ganske tidligt, kære fætter."

Det skete; og jeg så aldrig Seraphine mere.

Vi var næppe ankommet til K..., før den gamle klagede over, at han mere end nogen sinde følte sig angrebet af den besværlige tur. Hans gnavne tavshed, der kun blev afbrudt af heftige anfald af det dårligste humør, vidnede om, at hans podagristiske tilfælde var ved at vende tilbage. En dag blev jeg hurtigt kaldt til ham. Jeg fandt ham ramt af et slagtilfælde, målløs på lejet. Han holdt et sammenkrøllet brev i den krampagtigt lukkede hånd. På skriften genkendte jeg, at det var fra forvalteren på R...sitten; men gennemtrængt af den dybeste smerte vovede jeg ikke at tage brevet fra den gamle; jeg tvivlede ikke om, at han snart ville dø. Før lægen endnu var kommet, slog dog atter pulsen. Den halvfjersindstyveårige oldings vidunderligt kraftige natur modstod det farlige angreb, og endnu samme dag erklærede lægen ham for at være uden for al fare.

Vinteren var mere hårdnakket end nogen sinde. Efter den fulgte et barskt forår, og således skete det, at ikke så meget dette tilfælde som podagraen, der blev næret godt af det dårlige

klima, i lang tid holdt den gamle fængslet til sygelejet. I denne tid besluttede han at trække sig helt tilbage fra alle forretninger. Han afstod sine juridiske hverv til andre, og jeg havde ikke noget håb om nogen sinde igen at kunne komme til R...sitten. Den gamle fandt sig kun i min pleje, kun af mig forlangte han at blive underholdt og opmuntret. Men selv om hans munterhed vendte tilbage i de timer, hvor han ikke led smerte, selv om der ikke var mangel på drøje vittigheder, selv når vi drøftede gamle jagthistorier, og jeg hvert øjeblik antog, at min heltedåd, da jeg nedlagde den skrækkelige ulv med jagtkniven, skulle komme på tale, aldrig - aldrig omtalte han vort ophold på R...sitten, og hvem kan ikke indse, at jeg af naturlig skamfuldhed vel vogtede mig for at bringe det emne på bane? Min bekymring, min stadige ulejlighed med den gamle havde trængt Seraphines billede i baggrunden. Så snart det blev bedre med hans sygdom, tænkte jeg igen mere levende på det øjeblik i baronessens værelse, der syntes mig som en lysende stjerne, som for evigt var gået ned for mig.

En hændelse fremkaldte atter al den smerte, jeg havde følt, idet den tillige som en fremtoning fra åndeverdenen gennembævede mig med iskolde gys. Da jeg nemlig en aften åbnede den brevtaske, som jeg havde haft med på R...sitten, faldt en mørk lok, der var omsnoet med et hvidt bånd, ud af dens blade, og jeg genkendte det øjeblikkelig som Seraphines hår; men da jeg betragtede båndet nærmere, så jeg tydeligt sporene af en bloddråbe. Måske havde Adelheid i de øjeblikke, da jeg var bevidstløs af vanvid, den sidste dag behændigt stukket denne erindringsgave til mig; men hvad skulle denne bloddråbe til? Den lod mig ane forfærdelige ting og gjorde det

næsten *for* følsomme kærlighedspant til en gyselig mindelse om en lidenskab, der kunne koste hjerteblod! Det var det hvide bånd, som flagrede omkring mig i den letsindige leg, da jeg for første gang kom i nærheden af Seraphine, og den mørke nat havde nu mærket det med et kendetegn, der tydede på et dødeligt sår. En dreng skal ikke lege med et våben, hvis farlighed han ikke kan bedømme!

Endelig var forårsstormene holdt op med at rase; sommeren hævdede sin ret, og havde kulden hidtil været utålelig, så var heden det nu, da juli måned var begyndt. Den gamle tog tydeligt til i kræfter, og han flyttede ud til en have i forstaden, som han plejede at gøre. En stille lun aften sad vi i det duftende jasminlysthus; den gamle var ualmindelig munter og ikke som ellers sarkastisk ironisk, men mildt, næsten blødt stemt.

"Fætter," begyndte han, "jeg ved ikke, hvorledes jeg er til mode i dag; men et ganske særligt velvære, som jeg ikke har følt i mange år, gennemtrænger mig ligesom med en elektricificerende varme. Jeg tror, det varsler om, at jeg snart skal dø."

Jeg gjorde mig umage for at bringe ham bort fra den mørke tanke. "Lad nu det være godt, fætter!" sagde han. "Længe bliver jeg dog ikke her, og jeg vil derfor betale en gæld, som jeg står i til dig. - Tænker du endnu på efteråret på R...sitten?"

Som et lyn fo'r dette spørgsmål igennem mig, men endnu før jeg formåede at svare, fortsatte han: "Himlen ville, at du på en ganske egen vis kom der, og imod din vilje blev indviklet i husets dybeste hemmelighed. Nu er det på tide, at du erfarer alt. Vi har ofte nok talt om ting, fætter, som du snarere anede end forstod. Naturen fremstiller kredsgangen i det

menneskelige liv symbolsk i årstidernes skiften, det siger alle, men jeg mener det på en anden måde end alle andre. Forårstågerne synker, sommerens dunster fordamper, og først høstens rene æter viser tydeligt det fjerne landskab, indtil livet hernede snart synker ned i vinterens nat. - Jeg mener, at den uransagelige magts herredømme viser sig tydeligere i den klarsynede alderdom. Da forundes det én at kaste blikke ind i det forjættede land, hvortil pilgrimsgangen begynder med den timelige død. Hvor ser jeg ikke i dette øjeblik tydeligt den mørke skæbne i dét hus, til hvilket jeg blev knyttet med fastere bånd, end slægtskab formår at binde! Hvor åbent ligger ikke alt for min sjæls øje! Dog, som jeg nu ser alt formet således for mig, det egentlige, det kan jeg ikke sige dig med ord, det formår ingen menneskelig tunge. Hør, min søn, hvad jeg kun formår at fortælle dig som en mærkværdig historie, der nok kunne hænde! Bevar dybt i din sjæl den erkendelse, at de hemmelighedsfulde forhold, som du, måske ikke ukaldet, vovede dig ind i, kunne ødelægge dig! - Men - det er jo nu forbi."

Stamhusets historie, som den gamle nu fortalte, bevarer jeg så tro i min erindring, at jeg næsten formår at gentage den med hans ord. Han talte om sig selv i tredje person.

En stormfuld efterårsnat i året 1760 blev beboerne på R...sitten vækket af deres dybe søvn af et forfærdeligt brag, som om hele det store slot faldt sammen i tusind stumper og stykker, i ét nu var alle på benene, der blev tændt lys, slotsforvalteren, der var ligbleg af skræk og angst, kom stønnende ilende med sine nøgler, men hvor stor var ikke forbavselsen, da man i den dybe dødsstilhed, under hvilken den pibende raslen af nøglerne i

låse, der blev møjsommeligt åbnet, og hvert fodtrin gav gyselig genlyd, stadig vandrede gennem fuldstændig uskadte gange, sale og værelser! Ingen steder var der det mindste spor af nogen ødelæggelse. En mørk anelse greb den gamle slotsforvalter. Han gik op i den store riddersal, i hvis sidekabinet friherre Roderich v. R... plejede at hvile, når han havde anstillet astronomiske iagttagelser. En port, der var anbragt mellem døren til dette og et andet kabinet, førte gennem en snæver gang umiddelbart til det astronomiske tårn, men så snart Daniel - det var slotsforvalterens navn - åbnede denne dør, kastede stormen, der hylede og susede afskyeligt, ham grus, sand og knuste mursten i møde, så at han af forfærdelse fo'r langt tilbage, og, idet han lod armstagen, hvis lys knitrende slukkedes, falde, råbte han højt: "O du barmhjertige Gud! Baronen ligger knust der nede!" i samme øjeblik hørtes der klagelyd, der kom fra friherrens sovekabinet. Daniel fandt de andre tjenere samlede om deres herres lig. Fuldstændigt og finere påklædt end ellers, med rolig alvor i det fredelige åsyn sad han dér i den store, rigt prydede lænestol, som om han hvilede sig efter et vigtigt arbejde. Men han hvilede i døden. Da det var blevet dag, opdagede man, at den øverste del af tårnet var styrtet ned. De store kvadersten havde knust loft og gulv i det astronomiske værelse; sammen med de mægtige bjælker var de så med fordoblet kraft brudt gennem den nederste hvælving og havde revet en del af slotsmuren og den snævre gang med sig; man kunne ikke tage et skridt gennem selve døren uden fare for at styrte mindst firsindstyve fod ned i den dybe grav.

Den gamle friherre havde på timen forudset sin død og underrettet sine sønner om det. Derfor skete det, at Wolfgang,

friherre v. R..., den afdødes ældste søn og følgelig stamherren, straks ankom den følgende dag. Idet han stolede på sin gamle faders anelse, havde han, så snart han modtog det skæbnesvangre brev, forladt Wien, hvortil han netop havde begivet sig, og var, så hurtigt, det på nogen måde kunne lade sig gøre, ilet til R... Slotsforvalteren havde ladet den store sal beklæde med sort og den gamle friherre lægge på den prægtige paradeseng i de klæder, i hvilke man havde fundet ham, omgivet af høje sølvkandelabre med brændende lys. I tavshed gik Wolfgang op ad trappen og ind i salen tæt hen til sin faders lig. Dér blev han stående med korslagte arme og så mørkt og stift med rynkede øjenbryn på faderens blege ansigt. Han lignede en billedstøtte; der var ikke en tåre i hans øjne. Endelig gjorde han en krampagtig bevægelse med den højre hånd hen imod liget og mælede med tonløs røst: "Har stjernerne tvunget dig til at gøre din søn, som du elskede, elendig?" Baronen lod hånden synke og gik et lille skridt tilbage, så opad og sagde derpå med dæmpet, næsten blød stemme: "Stakkels bedragne olding! Fastelavnslegen med dens barnagtige mummespil er nu forbi! - Nu erkender du vist, at de knapt tilmålte ejendele her nede intet har til fælles med det hinsides over stjernerne. - Hvilken vilje, hvilken kraft når ud over graven?"

Atter tav baronen nogle sekunder, så udbrød han heftigt:

"Nej, dit stivsind skal ikke røve et gran af min jordiske lykke, som du søgte at tilintetgøre!" Med disse ord rev han et sammenlagt stykke papir op af lommen og holdt det mellem lo fingre højt op imod en brændende kerte, der stod tæt ved liget. Papiret, der blev grebet af luen, blussede højt op, og da flammens genskin spillede frem og tilbage på ligets åsyn, var

det, som om musklerne rørte sig, og den gamle talte tonløst, så at tjenerskabet, der stod på afstand, blev betaget af stor sky og forfærdelse. Baronen fuldendte sit arbejde med ro, idet han omhyggeligt tilintetgjorde resterne af det sidste stykke papir, som han havde ladet falde flammende ned på gulvet; så kastede han endnu et mørkt blik på faderen og ilede med hurtige trin ud af salen.

Den næste dag gjorde Daniel friherren bekendt med den ødelæggelse, der havde fundet sted i tårnet, og skildrede med mange ord, hvorledes i det hele taget alt havde tildraget sig den nat, da den salig herre var død, idet han endte med, at det vel ville være rådeligt straks at lade tårnet genopbygge, da hele slottet stod i fare, om ikke for at blive ødelagt, så dog for at lide stor skade, hvis der var endnu mere, der styrtede sammen.

"Bygge tårnet op igen!" sagde friherren, idet hans øjne funklede af vrede, til den gamle tjener. "Bygge tårnet op igen! Nej, aldrig i verden! Forstår du da ikke," fortsatte han derpå roligere, "forstår du da ikke, gamle, at tårnet ikke kunne styrte sammen uden særlig anledning? Hvis nu min fader selv har ønsket, at det sted, hvor han drev sit uhyggelige stjernetyderi, skulle tilintetgøres - hvis han nu selv har truffet visse anstalter, som gjorde ham det muligt, at lade tårnets top styrte ned og således knuse alt i det indre! - Men lad det være, som det vil, om så hele slottet styrter sammen, for mig gerne! Tror I, at jeg vil bo her i denne eventyrlige uglerede? - Nej, min kloge stamfader, der lod lægge grundstenen til et nyt slot i den smukke dal, han har givet mig eksemplet, ham vil jeg følge."

"Så skal vel også de gamle trofaste tjenere tage vandringsstaven i hånd?" sagde Daniel forknyt.

"Det følger af sig selv," svarede friherren, "at jeg ikke vil lade mig betjene af ubehjælpsomme, vaklende oldinge; men jeg forstøder ingen; selv om I bliver arbejdsløse, så skal nådsensbrødet smage jer godt nok."

"Skal jeg," udbrød den gamle med stor smerte, "skal jeg, slotsforvalteren, ingen virksomhed have?"

Da vendte friherren, der havde vendt den gamle ryggen og var i færd med at forlade salen, sig pludselig om, ildrød i hele ansigtet af harme, og, idet han strakte den knyttede næve frem, gik han hen imod den gamle og råbte med frygtelig stemme: "Dig, du gamle hyklerske skurk, som drev al den uhyggelige færd med min gamle fader der oppe; dig, der som en vampyr lagde dig ved hans hjerte, og som måske forbryderisk benyttede hans vanvid til at avle de helvedesbeslutninger i ham, som bragte mig til afgrundens rand, dig burde jeg jage ud som en skabet hund!"

Den gamle var af skræk over denne forfærdelige tale sunket i knæ tæt ved siden af friherren, og det var vel grunden til, at denne, idet han - måske uvilkårligt, som legemet ofte i vrede mekanisk følger tanken og med fagter udfører det, man har tænkt - ved de sidste ord hævede den højre fod og traf den gamle så stærkt i brystet, at han styrtede om med et hult skrig. Han rejste sig med besvær, og, idet han udstødte en underlig lyd, der lød som et dødeligt såret dyrs hylende klynken, gennemborede han friherren med et blik, der glødede af raseri og fortvivlelse. Den pengepung, som friherren havde tilkastet ham, da han gik, lod han ligge uberørt på gulvet.

Imidlertid havde husets nærmeste slægtninge, der fandtes på den egn, indfundet sig. Den gamle friherre blev med stor pragt

bisat i sin familiegrav, der fandtes i kirken ved R...sitten, og nu, da gæsterne atter havde fjernet sig, syntes den ny stamherre, som den mørke stemning havde forladt, ret at glæde sig over den ejendom, han havde arvet. Med den gamle friherres justitiarius, V., som han straks, så snart han havde talt med ham, skænkede sin fulde tillid, og hvis embedsstilling han stadfæstede, holdt han nøje regnskab over stamgodsets indtægter og overvejede, hvor meget der kunne anvendes af dem til forbedringer og til at bygge et nyt slot for. V. mente, at den gamle friherre umuligt kunne have brugt sine årlige indtægter, og at der sikkert måtte være skjult penge et eller andet sted, da der blandt brevskaberne kun fandtes et par ubetydelige kapitaler i seddelpenge, og den kontante sum, som fandtes i et jernskrin, kun var lidt over tusind daler. Men hvem kunne være underrettet om dette undtagen Daniel, der, trodsig og egensindig, som han var, måske kun ventede på, at man skulle spørge ham om det? Baronen var ikke lidet bekymret for, at Daniel, som han havde fornærmet så hårdt, nu ikke blot af egennytte - for hvad kunne den store sum penge gavne ham, denne olding, der ønskede at ende sit liv på R...sitten - men langt snarere for at tage hævn for den skændsel, han havde lidt, hellere ville lade skatten, der var skjult et eller andet sted, rådne end give ham oplysning om den. Han fortalte V. hele begivenheden med Daniel omstændeligt og sluttede med at sige, at efter flere meddelelser, han havde fået, havde det ene og alene været Daniel, der havde vidst at nære en uforklarlig afsky, som den gamle efterhånden havde fået for at gense sine sønner i R... V. erklærede, at disse meddelelser var absolut falske, da intet menneskeligt væsen på jorden ville have været i stand til

blot i nogen henseende at lede den gamle friherres beslutninger, langt mindre at råde over dem, og påtog sig for resten at fravriste Daniel hemmeligheden, hvis der var en hemmelighed, der vedrørte penge, som var skjult et eller andet sted.

Det behøvedes for resten slet ikke; for V. havde næppe begyndt at spørge: "Men hvor kan det være, Daniel, at den gamle herre efterlod så få rede penge?" Før Daniel svarede med et modbydeligt smil: "Mener De de lumpne par daler, hr. justitiarius, som De fandt i det lille skrin? - Resten ligger jo i hvælvingen ved siden af den gamle nådige herres sovekabinet; men det bedste," fortsatte han derpå, idet hans smil fortrak sig til et afskyeligt grin, og hans øjne funklede med en blodrød ild; "men det bedste, mange tusind guldstykker, ligger begravet der nede i gruset."

V. sendte straks bud efter friherren, og man begav sig ind i sovekabinettet. I en krog af dette rykkede Daniel ved tavlværket på væggen, og en lås blev synlig. Idet friherren stirrede på låsen med begærlige øjne og så gjorde anstalter il at prøve de nøgler, der hang i et stort bundt, som han med megen larm besværligt trak op af lommen, i den blanke lås, stod Daniel der og knejsede og så ligesom med ondskabsfuld stolthed ned på friherren, der havde bøjet sig for bedre at kunne betragte låsen. Han var ligbleg i ansigtet og sagde med bævende stemme: "Er jeg en hund, nådige friherre, så viser jeg også en hunds troskab". Med disse ord rakte han baronen en blank stålnøgle, som denne rev ud af hånden på ham med hastig begærlighed, hvorefter han let åbnede døren. Man trådte ind i en lille lav hvælving, i hvilken der stod et stort jernskrin med åbent låg. På pengeposerne lå en

seddel. Den gamle friherre havde med sin velbekendte, store, gammeldags skrift skrevet følgende:

> "Et hundrede og halvtredsindstyve tusind rigsdaler i gode frederiksdorer. Sammensparede penge af stamgodset R… sittens indtægter. Denne sum er bestemt til slottets opførelse. Fremdeles skal den stamhusejer, der følger efter mig og er i besiddelse af disse penge, til bedste for søfarende mænd lade opføre et højt fyrtårn på den største høj mod øst, det gamle slotstårn, som han vil finde sammenstyrtet, og han skal hver nat lade fyret brænde.
>
> R…, St. Michaels nat i året 1760.
>
> *Roderich*
> *friherre von R."*

Først da friherren havde løftet den ene af pungene op og igen ladet den falde ned i skrinet, idet han glædede sig over guldets raslende klang, vendte han sig hurtigt om til den gamle slotsforvalter, takkede ham for den troskab, han havde vist, og forsikrede, at kun bagvaskelser og sladder havde været skyld i, at han i begyndelsen havde behandlet ham så ilde. Han skulle ikke blot blive på slottet, men også beholde sin stilling som slotsforvalter med dobbelt løn. "Jeg skylder dig fuld erstatning; hvis du vil have guld, så tag én af de punge dér! -" Således endte friherren sin tale, idet han stod med nedslagne øjne foran den gamle og pegede hen på skrinet, som han endnu en gang nærmede sig til, idet han mønstrede pungene.

Slotsforvalteren blev pludselig ildrød i hovedet, og han udstødte atter den forfærdelige lyd, der lignede et dødeligt

såret dyrs hylende klage, således som friherren havde beskrevet justitiarius V. det. Denne bævede, for de ord, som den gamle mumlede mellem tænderne, lød som: "Blod for guld!" - Friherren, der var fordybet i betragtningen af sin skat, havde slet ikke mærket det mindste til det hele. Daniel, der rystede over hele kroppen, som om han havde feber, nærmede sig med bøjet hoved og i en ydmyg stilling friherren, kyssede ham på hånden og sagde i en ynkelig tone, idet han fo'r med lommetørklædet hen over sine øjne, som om han borttørrede tårer: "Ak, min kære, nådige herre, hvad skal jeg stakkels barnløse olding med guld? Men den dobbelte løn, den modtager jeg med glæde, og jeg skal passe mit embede rask og utrættelig".

Friherren, der ikke gav synderlig agt på den gamles ord, lod nu det svære låg på skrinet falde, så hele hvælvingen knagede og gav genlyd, og, idet han lukkede skrinet omhyggeligt og tog nøglen ud, sagde han hurtigt: "Det er godt, det er godt, gamle! - men," fortsatte han, efter at de var trådt ind i salen, "du talte om endnu mange flere guldstykker, der skulle ligge nede i det ødelagte tårn!"

Den gamle trådte i tavshed hen til porten og åbnede den med besvær. Men idet han rev fløjene op, drev stormen en tæt snemasse ind i salen. Opskræmt flagrede en ravn omkring med skingrende skrig, slog med sine sorte vinger mod vinduerne og styrtede sig ned i afgrunden, da den havde nået den åbne port.

Friherren trådte ud i korridoren, men fo'r bævende tilbage, næsten før han havde kastet et blik ned i dybet. "Det er et afskyeligt syn - jeg bliver svimmel!" stammede han og sank som afmægtig om i V.'s arme. Han fattede sig imidlertid straks igen

og spurgte den gamle, idet han så på ham med et skarpt blik: "Er der noget der nede?"

Den gamle havde imidlertid lukket porten igen: han trykkede på den med al sin kraft, så at han stønnede og gav sig, for at få de store nøgler ud af de helt rustede låse. Da dette endelig var besørget, vendte han sig om imod baronen, og, idet han skød de store nøgler frem og tilbage i hånden, sagde han med et sælsomt smil: "Ja, der nede ligger tusind og atter tusind af den salig herres smukke instrumenter - teleskoper, kvadranter, glober, spejle - alt ligger knust i gruset mellem sten og bjælker!"

"Men rede penge, rede penge!" afbrød friherren ham. "Du talte om guldstykker, gamle!"

"Jeg mente sager, der havde kostet mange tusind guldstykker", svarede den gamle. - Og der var ikke mere at få ud af ham.

Baronen var henrykt over, at han nu på én gang havde fået alle de midler, som han behøvede for at udføre sin yndlingsplan, nemlig at bygge et nyt, prægtigt slot. Vel mente justitiarius V., at der kun efter den afdødes vilje kunne være tale om en istandsættelse og en genopbyggelse af det gamle slot, og at enhver nybygning kun vanskeligt kunne nå det gamle stamhus' ærværdige storhed og alvorlige, simple karakter: men friherren blev ved sit forsæt og mente, at for sådanne dispositioners vedkommende, som ikke stadfæstedes ved oprettelsesdokumentet, måtte den afdødes døde vilje vige. Han lod sig forstå med, at det var hans plan at forskønne opholdet på R...sitten, så meget, som klima, jordbund og omgivelser tillod, da han om kort tid agtede at hjemføre et væsen, der i

enhver henseende fortjente de største ofre, som sin inderligt elskede hustru.

Den hemmelighedsfulde måde, på hvilken friherren udtalte sig om denne pagt, der måske allerede var hemmeligt sluttet, afskar justitiarius V. fra ethvert yderligere spørgsmål; imidlertid følte han sig for så vidt beroliget overfor friherrens bestemmelse, som han virkelig i hans stræben efter rigdom mere fandt et ønske om at få en elsket kvinde til at glemme sit skønne fædreland, som hun måtte give afkald på, end egentlig gerrighed. Ellers måtte han anse baronen for gerrig, eller i det mindste for utålelig havesyg; for når han rodede i sit guld og betragtede de gamle frederiksdorer, kunne han ikke lade være med at fare gnavent op og sige: "Den gamle halunk har sikkert skjult den rigeste skat for os; men næste år lader jeg tårnet rydde under mit eget opsyn".

Der kom bygmestre, med hvilke friherren vidtløftigt overvejede, hvorledes man mest hensigtsmæssigt skulle bære sig ad med bygningen. Han forkastede den ene tegning efter den anden, og ingen arkitektur var ham rig og storartet nok. Nu begyndte han selv at tegne, og opmuntret af disse beskæftigelser, der stadig stillede ham et solklart billede af den lykkeligste fremtid for øjnene, blev han grebet af et muntert lune, som ofte nærmede sig til kådhed, og som han forstod at meddele til alle. Hans gavmildhed og den overdådighed, der udmærkede hans husholdning, modbeviste i alt fald enhver mistanke om gerrighed. Også Daniel syntes nu ganske at have glemt den tort, der var tilføjet ham. Han var stille og ærbødig lige over for friherren, der i anledning af den skat, som han mente, skjultes i dybet, ofte forfulgte ham med mistroiske

blikke. Men hvad der forekom alle vidunderligt, det var, at den gamle syntes at forynges dag for dag. Grunden var muligvis, at sorgen over den gamle herres død havde nedbøjet ham dybt, og at han nu begyndte at komme over den, men vel også, at han ikke som ellers tilbragte kolde nætter søvnløst på tårnet, og at han kunne nyde bedre kost og god vin, hvad han syntes godt om; nok sagt, oldingen syntes at blive til en rask mand med røde kinder og velnæret krop; han optrådte med kraft og lo med høj stemme, når man spøgte med ham.

Det lystige liv på R...sitten blev afbrudt, da der ankom en mand, om hvem man skulle have troet, at han netop hørte til dér. Denne mand var Wolfgangs yngre broder Hubert. Da Wolfgang så ham, blev han ligbleg og udbrød højt: "Usalige! Hvad vil du her?"

Hubert styrtede sig til sin broders bryst; men denne tog ham under armen og trak ham af sted med sig til et afsides liggende værelse, hvor han lukkede sig inde med ham. De blev sammen i flere timer, indtil endelig Hubert kom ganske forvirret ned og forlangte sine heste. Justitiarius V. trådte i vejen for ham; han ville gå forbi, men V., der havde en anelse om, at måske netop ved denne lejlighed en dødelig brodertvist kunne blive bilagt, bad ham om i det mindste at blive et par timer, og i samme øjeblik kom friherren ned og råbte højt: "Bliv her, Hubert! - du kommer nok på andre tanker!"

Huberts blik blev lysere, han genvandt sin fatning, og, idet han kastede sin kostbare pels, som han hurtigt havde taget af, til tjeneren, tog han V.'s hånd og sagde, idet de gik sammen ind i værelset, med et hånligt smil: "Stamherren vil altså dog tåle mig her."

V. mente, at den ulykkelige misforståelse nu sikkert ville klare sig, da sligt kun kunne trives, når de levede adskilte. Hubert tog den ildtang, der stod ved kaminen, i hånden, og idet han skilte noget knortet, rygende brænde ad og rodede op i ilden, sagde han til V.: "De mærker, hr. justitiarius, at jeg er et godmodigt menneske og dygtig til alle huslige ting, men Wolfgang er opfyldt af de mærkeligste fordomme og - lidt af en gnier."

V. fandt det ikke rådeligt at gå nærmere ind på brødrenes forhold, især da Huberts ansigt, adfærd og tone ganske tydeligt viste, at han var et menneske, hvis indre var sønderrevet af alle slags lidenskaber.

Sent om aftenen gik V. endnu en gang op til friherren for at høre hans beslutning om en eller anden sag, der vedrørte stamgodset. Da han kom ind til ham, gik han med armene på ryggen og helt forstyrret frem og tilbage i værelset med lange skridt. Da han så V., blev han stående, tog begge hans hænder, og, idet han så mørkt på ham, sagde han med bævende stemme: "Min broder er kommet! - Jeg ved," fortsatte han, da V. Åbnede munden for at stille ham et spørgsmål, "jeg ved, hvad De vil sige - ak! De ved ingen ting, De ved ikke, at min ulykkelige broder - ja, jeg vil kalde ham ulykkelig - at han som en ond ånd overalt træder mig i møde og forstyrrer min fred. Hans skyld er det ikke, at jeg ikke bliver usigelig ulykkelig, han har gjort sit til det; men Himlen ville det ikke! - Fra den tid af, da stamhusets stiftelse blev bekendt, har han forfulgt mig med et dødeligt had. Han misunder mig denne ejendom, som i hans hænder ville være blevet spredt som avner for vinden. Han er den vanvittigste ødeland, man kan tænke sig; hans gæld

overstiger langt halvdelen af den frie formue i Kurland, som tilfalder ham, og nu iler han, forfulgt af kreditorer, som piner ham, hertil og tigger om penge."

"Og De, hans broder, nægter -" ville V. afbryde ham, men, idet friherren slap V.'s hænder og trådte et langt skridt tilbage, sagde han højt og kraftigt: "Stands! - Ja, jeg nægter det. Af stamgodsets indtægter kan og vil jeg ikke bortskænke en daler - men jeg skal sige Dem, hvilket forslag jeg for et par timer siden forgæves har stillet det vanvittige menneske, og så kan De dømme om min pligtfølelse. - Den frie formue i Kurland er, som De ved, betydelig. Jeg vil give afkald på den halvdel, der tilfalder mig, men til gunst for hans familie. Hubert er gift i Kurland med en smuk, men fattig dame. Hun har skænket ham børn og lider nød med dem. Godserne skal sættes under administration; af indtægterne skal de nødvendige penge anvises til hans underhold, og kreditorerne tilfredsstilles ved overenskomst. - Men hvad bryder han sig om et roligt, sorgfrit liv, hvad bryder han sig om hustru og børn? - Han vil have penge, rede penge, og store summer, som han kan bortødsle med sin skrækkelige letsindighed. - Hvilken dæmon har tilråbt ham denne hemmelighed med de halvandet hundrede tusind daler? Af dem forlanger han halvdelen på sin vanvittige måde, idet han påstår, at disse penge må betragtes som fri formue, der er skilt fra stamgodset. - Jeg vil og må afslå dette; men jeg har en anelse om, at han pønser på min ødelæggelse."

Hvor meget V. end anstrengte sig for at overbevise friherren om, at denne mistænksomhed mod broderen var urimelig, lykkedes det ham dog slet ikke; for da han var uindviet i de nærmere forhold, måtte han nøjes med at fremføre ganske

almindelige moralske og temmelig flade grunde. Friherren gav ham det hverv at underhandle med den fjendtlige, pengebegærlige Hubert. V. gjorde dette med så megen forsigtighed, som det var ham muligt, og han glædede sig i høj grad, da Hubert endelig erklærede: "Lad det da være så. Jeg går ind på stamhusejerens forslag, men på den betingelse, at han nu, da jeg står på det punkt, at jeg på grund af mine kreditorers hårdhed er ved at miste min ære og mit gode navn for stedse, betaler mig tusind frederiksdorer kontant og tillader, at jeg i det mindste i nogen tid i fremtiden opslår min bopæl på det smukke R...sitten hos min gode broder."

"Aldrig i evighed!" udbrød friherren, da V. meddelte ham broderens forslag. "Jeg går aldrig i evighed ind på, at Hubert opholder sig et eneste minut i mit hus, når jeg har ført min hustru hertil. - Gå, min kære ven, og sig til fredsforstyrreren, at han skal få to tusind frederiksdorer, ikke som forskud, nej, som gave, hvis han blot vil tage af sted - af sted!"

V. vidste nu på en gang, at friherren havde giftet sig uden sin faders vidende, og at grunden til brodertvisten også måtte ligge i dette ægteskab.

Hubert hørte stolt og rolig på V.'s ord og sagde, da han var færdig, med mørk mine: "Jeg vil betænke mig; men foreløbig bliver jeg her nogle dage."

V. søgte at forestille ham, at friherren dog i virkeligheden gjorde alt for så vidt som muligt at holde ham skadesløs, når han afstod den frie formue, og at han aldeles ikke kunne beklage sig over ham, selv om det måtte indrømmes, at enhver ordning, som i en så overvejende grad begunstigede den førstefødte og stillede de andre børn i baggrunden, måtte have

noget odiøst ved sig. Som én, der vil skaffe sit beklemte bryst luft, rev Hubert vesten op fra øverst til nederst; han stak den ene hånd ind gennem den åbne brystknipling, satte den anden i siden, drejede sig med en rask, dansende bevægelse om på den ene fod og udbrød med skærende stemme: "Å! - Det odiøse avles af hadet! -" Så lo han skingrende og sagde: "Hvor nådigt agter ikke stamherren at kaste sine guldstykker til den stakkels tigger!" - V. indså nu, at der slet ikke kunne være tale om fuldstændigt at forsone brødrene med hinanden.

Til friherrens ærgrelse indrettede Hubert sig, som om han ville blive længe, i de værelser, der var blevet ham anvist i slottets sidefløj. Man lagde mærke til, at han talte ofte og længe med slotsforvalteren, ja, at denne endog undertiden gik på ulvejagt med ham. Ellers lod han sig kun lidt se, og han undgik helt at være sammen med broderen, hvilket denne netop syntes var meget behageligt. V. følte det trykkende i dette forhold, ja, han måtte tilstå sig selv, at Huberts ganske særligt uhyggelige væsen, hvad han så end sagde og gjorde, greb helt forstyrrende ind i al munterhed. Han kunne nu godt forstå den skræk, friherren havde vist, da han så sin broder træde ind.

V. sad alene ved sine akter i retssalen, da Hubert trådte ind, alvorligere og roligere end ellers og i en næsten vemodig tone sagde: "Jeg går også ind på min broders sidste forslag; vil De være så god at sørge for, at jeg endnu i dag får de to tusind frederiksdorer. Jeg tager af sted i nat - til hest - ganske alene."

"Med pengene?" spurgte V.

"Ja, De har ret," svarede Hubert, "jeg véd, hvad De til sige - lad mig få dem i veksler på Isak Lazarus i K., men endnu i nat vil

jeg af sted til K.; jeg drives bort herfra, den gamle har manet sine onde ånder frem her på slottet."

'"Taler De om Deres fader, hr. baron?" spurgte V. meget alvorligt.

Huberts læber bævede, han holdt sig fast ved stolen for ikke at falde; men så mandede han sig pludselig op og udbrød: "Altså endnu i dag, hr. justitiarius!" og gik sin vej ikke uden anstrengelse.

"Han indser nu, at ingen illusioner er mulige mere, at han intet formår mod min faste vilje," sagde friherren, idet han udstedte vekslen på Isak Lazarus i K.

Den fjendtlige broders afrejse tog en byrde fra hans bryst, han havde ikke været så glad i lang tid som ved aftensbordet. Hubert havde ladet sig undskylde, og alle var meget glade over det.

V. boede i et noget afsides liggende værelse, hvis vinduer vendte ud imod slotsgården. Om natten fo'r han pludselig op af søvne, og han var til mode, som om en klagende klynken i det fjerne havde vækket ham. Men han kunne lytte så meget, han ville, alt var dødstille, og derfor måtte han anse den klage, der havde lydt i hans øren, for en drøms gøglebillede. Men han blev så betaget af en mørk følelse af gru og angst, at han ikke kunne blive i sengen. Han stod op og trådte hen til vinduet. Det varede ikke længe, så blev slotsporten åbnet, og en skikkelse med en brændende kerte i hånden trådte ud og gik over slotsgården. V. genkendte i skikkelsen den gamle Daniel og så, at han åbnede stalddøren, gik ind i stalden og kort efter førte en sadlet hest ud. Nu trådte en anden skikkelse frem i mørket; den var indhyllet i en pels og bar en ræveskinds hue på hovedet. V.

genkendte Hubert, der i nogle minutter talte heftigt med Daniel, men så trak sig tilbage. Daniel førte igen hesten ind i stalden, låsede for den og lukkede så slotsporten, efter at han var gået tilbage over gården, ligesom han var kommet. - Hubert havde villet ride bort og i dette øjeblik betænkt sig, det var klart. Men det var også klart, at Hubert stod i ét eller andet farligt forbund med den gamle slotsforvalter. V. kunne næppe afvente morgenen for at underrette friherren om nattens begivenheder, det gjaldt nu virkelig om at væbne sig imod den ondsindede Huberts mørke planer, som V. var overbevist om allerede den foregående dag havde vist sig i hans forvirrede væsen.

Den næste morgen på den tid, da friherren plejede at stå op, hørte V. en renden frem og tilbage, en åbnen og lukken af døre, forvirret tale og skrig. Han trådte ud og fandt over alt tjenere, der, uden at ænse ham, med ligblege ansigter fo'r gennem værelserne, op ad trapperne, ned ad trapperne, ud og ind. Endelig erfarede han, at man savnede friherren, og at man allerede i timevis forgæves havde ledt efter ham. - Han havde lagt sig i jægerens nærværelse, men måtte så være stået op og have fjernet sig i slåbrok og tøfler med armstagen i hånden; for netop disse ting var savnet. Drevet af en mørk anelse styrtede V. ind i den skæbnesvangre sal, hvis sidekabinet Wolfgang ligesom sin fader havde valgt til sit sovekammer. Porten til tårnet stod på vid gab, og V. råbte forfærdet: "Han ligger knust der nede i dybet!"

Det var således. Der var faldet sne, så at man der oppe fra kun tydeligt kunne se den ulykkeliges stive arm, der ragede frem mellem stenene. Der gik mange timer, før det lykkedes

arbejderne med livsfare at stige ned ad sammenbundne stiger og så at hejse liget op.

I dødsangsten havde baronen grebet fat om sølvkandelaberen, og den hånd, som endnu holdt på den, var den eneste uskadte del af hele legemet, der ellers var blevet skrækkelig lemlæstet ved at støde imod de spidse sten.

Med alle fortvivlelsens furier i ansigtet kom Hubert styrtende, da liget netop var blevet hejst op og lagt på det samme sted, på et bredt bord i salen, hvor for få uger siden den gamle Roderich havde ligget. Som knust af det skrækkelige syn skreg han: "Broder! - Å, min stakkels broder! - Nej, det har jeg ikke bønfaldet de djævle om, der var over mig!"

V. bævede ved denne mistænkelige tale, han var til mode, som om han måtte fare løs på Hubert og beskylde ham for at være sin broders morder.

Hubert lå bevidstløs på gulvet; man lagde ham på en seng, og han kom sig temmelig snart, efter at han havde fået nogle styrkende midler. Meget bleg, med mørk sorg i de halvt udslukte øjne, trådte han snart ind til V., og, idet han ikke evnede at stå op af lutter mathed, satte han sig langsomt ned i en lænestol og sagde: "Jeg har ønsket min broders død, fordi min fader ved en tåbelig indretning har givet ham den bedste del af vor arvelod - nu har han fundet døden på en skrækkelig måde - jeg er stamhusejer; men mit hjerte er knust, jeg bliver aldrig lykkelig. Jeg stadfæster Deres udnævnelse; De får de mest udstrakte fuldmagter med hensyn til stamhusets styrelse; for jeg formår ikke at bo her."

Hubert forlod værelset og var allerede et par timer efter på vej til K.

Det så ud, som om den ulykkelige Wolfgang var stået op om natten for måske at gå ind i det andet kabinet, hvor der fandtes et bibliotek. I søvndrukkenhed havde han så måske taget fejl af døren, åbnet porten ud til tårnet og var vel så styrtet der ned. Men der var alligevel meget usandsynligt i denne forklaring: hvis baronen ikke kunne sove, hvis han ville hente sig en bog i biblioteket, så udelukkede det jo al søvndrukkenhed; men ellers var det umuligt at gå fejl af døren til kabinettet og åbne porten i stedet for. Denne var desuden låset og kunne kun åbnes med stort besvær. Da V. udviklede disse usandsynligheder for det forsamlede tjenerskab, sagde friherrens jæger, der hed Frans: "Nej, således kan det ikke være gået til, hr. justitiarius."

"Hvorledes da ellers?" sagde V. noget opfarende.

Men Frans, der var en ærlig og trofast tjener, som gerne havde fulgt sin herre i graven, ville ikke ud med sproget i de andres nærværelse; han forbeholdt sig imidlertid at sige det til V. i enrum. Denne erfarede nu, at friherren meget ofte havde talt til Frans om de store skatte, som lå begravet nede i gruset, og at han ofte som drevet af en ond ånd ved nattetid åbnede porten, til hvilken Daniel havde måttet give ham nøglerne, og med længsel stirrede ned til de formentlige rigdomme i dybet. Det var vel nu altså sikkert, at friherren i den skæbnesvangre nat, efter at jægeren havde forladt ham, endnu en gang var gået hen til tårnet, og at han der havde fået et pludseligt anfald af svimmelhed og var styrtet ned.

Daniel, der også syntes meget forfærdet over friherrens skrækkelige død, mente, at det ville være godt at lade den farlige port mure til, hvad der så også straks skete.

Friherre Hubert v. R..., den nuværende stamhusejer, tog tilbage til Kurland uden igen at lade sig se på R...sitten. V. fik alle de fuldmagter, der var nødvendige til stamgodsets uindskrænkede styrelse. Der blev ikke bygget på det nye slot, hvorimod så meget som muligt af den gamle bygning blev sat i god stand.

Der var allerede gået flere år, da Hubert for første gang, sent om efteråret, indfandt sig på R...sitten, og da han flere dage havde været indelukket med V. på sit værelse, tog han igen tilbage til Kurland. Da han rejste igennem K., efterlod han sit testamente på et regeringskontor dér.

Under sit ophold på R...sitten talte friherren, der syntes at være fuldstændig forandret, meget om sine anelser - om en nært forestående død. Disse gik virkelig i opfyldelse; for han døde allerede året efter.

Hans søn, der som han hed Hubert, kom hurtigt dertil fra Kurland for at tage det rige stamgods i besiddelse. Ham fulgte moder og søster. Den unge mand syntes at forene alle sine aners onde egenskaber i sig. Han var stolt, hovmodig, voldsom, havesyg, det så man straks under hans ophold på R...sitten Han ville lade meget forandre, som ikke syntes ham bekvemt og passende. Kokken jagede han på porten. Kusken forsøgte han at banke, hvilket ikke lykkedes ham, da den bomstærke fyr havde den frækhed ikke at ville finde sig i det - kort og godt: Han var på bedste veje til at spille den strenge majoratsherres rolle, da V. trådte ham i møde med alvor og fasthed, og meget bestemt forsikrede ham, at ingen stol skulle blive flyttet og ikke en kat forlade huset, så længe den syntes om at være der, før testamentet var åbnet.

"De understår Dem her lige over for majoratsherren -" begyndte baronen.

Men V. lod ikke den forbitrede unge mand tale ud, han målte ham med et gennemborende blik og sagde: "Overil Dem ikke, hr. baron, De kan ikke herske her, før testamentet er åbnet; nu er det mig, mig alene, der er herre her, og jeg skal vide at sætte magt imod magt. - De må huske på, at jeg i kraft af min fuldmagt som fuldbyrder af Deres faders testamente og i kraft af domstolenes dispositioner er berettiget til at forbyde Dem at opholde Dem her på R...sitten, og jeg råder Dem til rolig at begive Dem til K. For at undgå ubehageligheder."

V.'s alvor, den bestemte tone, i hvilken han talte, gav hans ord det tilbørlige eftertryk, og således gik det da til, at den unge baron, der ville løbe imod den faste bygning med alt for spidse horn, følte sine våbens svaghed og fandt for godt at trække sig tilbage, idet han søgte at bøde på det nederlag, han led, med en hånlig latter.

Tre måneder var gået, og den dag kom, da testamentet i følge den afdødes vilje skulle åbnes i K., hvor det var deponeret. Foruden retspersonerne, baronen og V. fandtes der endnu et ungt, fornemt udseende menneske i retssalen. V. havde bragt ham med, og da man kunne se et dokument stikke op af hans brystlomme, antog man ham for V.'s skriver. Baronen så ham over hovedet, som han næsten gjorde ved alle de andre, og forlangte heftigt, at man hurtigt, uden mange ord og meget skriveri, skulle afgøre den kedsommelige, overflødige ceremoni. Han forstod ikke, hvorledes der i dette arveanliggende, i alt fald med hensyn til majoratet, kunne være tale om et testamente, og såfremt der skulle være bestemt noget

i dette, så mente han, at det udelukkende afhang af hans vilje, om han ville ænse det eller ikke. Baronen anerkendte sin afdøde faders hånd og segl, efter at han havde kastet et flygtigt, vrantent blik på det, og mens så retsskriveren gav sig til at læse testamentet op, så han ligegyldigt hen imod vinduet, idet han med den højre hånd støttede sig imod stoleryggen, holdt den venstre på bordet og trommede med fingrene på det grønne tæppe. Efter en kort indledning erklærede den afdøde friherre v. R…, at han aldrig havde ejet stamhuset som virkelig stamhusbesidder, men kun havde styret det for den afdøde friherre Wolfgangs eneste søn, der hed Roderich efter sin bedstefader. Det var denne, som stamhuset efter hans faders død tilfaldt i følge familiesuccessionen. Man ville finde de nøjagtigste regnskaber over indtægter og udgifter, over det tilstedeværende inventar o. s. v. blandt hans efterladenskaber. Wolfgang v. R…sitten, fortalte Hubert i sit testamente, havde på sine rejser i Geneve lært en frøken Julie St. Val at kende og fattet en så heftig tilbøjelighed for hende, at han besluttede aldrig mere at skilles fra hende. Hun var meget fattig, og hendes familie hørte just ikke til den fornemste adel, skønt den *var* adelig. Af den grund kunne han ikke håbe på, at den gamle Roderich, hvis hele stræben gik ud på at hæve stamhuset på alle mulige måder, ville give sit samtykke. Han vovede alligevel at skrive fra Paris til faderen og underrette ham om sin kærlighed, men hvad han havde forudset, skete virkelig: den gamle erklærede bestemt, at han allerede selv havde valgt en hustru til den tilkommende stamherre, og at der aldrig kunne være tale om en anden. Wolfgang, som skulle være taget til England, vendte i stedet for tilbage til Geneve under navnet Born og

giftede sig med Julie, der efter et års forløb fødte ham en søn, som blev stamherre, da Wolfgang døde. At Hubert, der var underrettet om hele sagen, havde tiet så længe og opført sig som stamhusbesidder, skyldtes flere forskellige årsager, der blev begrundet ved tidligere aftaler med Wolfgang, men syntes utilstrækkelige og grebne ud af luften.

Som ramt af lynilden stirrede baronen på retsskriveren, der med sin ensformige, snøvlende stemme forkyndte al denne ulykke. Da han var færdig, rejste V. sig, tog det unge menneske, han havde bragt med sig, ved hånden, og, idet han bukkede for de tilstedeværende, sagde han: "Mine herrer! Her har jeg den ære at forestille Dem friherre Roderich v. R..., stamhusbesidder til R...sitten" - Baron Hubert så forbitret og med funklende øjne på denne yngling, der, som om han var falden ned fra himlen, berøvede ham det rige stamgods og halvdelen af den fri formue i Kurland, truede ad ham med knyttet næve og styrtede ud af salen uden at kunne sige et ord.

Baron Roderich tog nu på retspersonalets opfordring de dokumenter frem, der skulle legitimere ham som den person, han gav sig ud for. Han fremlagde en bekræftet udskrift af kirkebogen fra det sogn, hvor hans fader havde ladet sig vie, og den bevidnede, at den og den dag var købmand Wolfgang Born, født i K., blevet viet til frøken Julie St. Val i de og de personers nærværelse. Ligeledes havde han sin dåbsattest - han var blevet døbt i Geneve som ægtefødt søn af købmand Born og hans hustru, født St. Val - forskellige breve fra faderen til hans moder, der var død for længe siden; men alle disse breve var kun undertegnede med "W".

V. gennemså alle disse papirer med mørkt åsyn, og idet han lukkede dem, sagde han temmelig bekymret: "Nå, Gud vil hjælpe!"

Allerede den næste dag indgav friherre Hubert gennem en advokat, som han havde valgt til sin juridiske konsulent, en indsigelse hos regeringsmyndighederne i K., i hvilken han ansøgte om intet mindre, end at man straks ville lade stamhuset R...sitten overgive til ham.

Det fulgte af sig selv, skrev advokaten, at den afdøde friherre Hubert v. R... Hverken testamentarisk eller på nogen som helst anden måde kunne disponere over stamhuset. Testamentet var altså ikke andet end en skrevet og til retten overgivet forklaring, i følge hvilken friherre Wolfgang v. R... skulle have ladet stamhuset gå over til sin søn, der endnu levede. Den havde ingen større beviskraft end ethvert andet udsagn af et eller andet vidne og kunne altså umuligt bevirke den foregivne friherre Roderich v. R...'s legitimation. Det var tværtimod denne prætendents sag at bevise sin foregivne arveret, mod hvilken man her udtrykkelig nedlagde indsigelse, og at vindicere majoratet, der i følge successionsretten var tilfaldet baron Hubert v. R... Ved faderens død var ejendomsretten umiddelbart gået over til sønnen; der behøvedes ingen erklæring med hensyn til tiltrædelsen af arven, da majoratsfølgen ikke kunne opgives, og den nuværende stamhusbesidder kunne på ingen måde hindres i besiddelsen ved ganske upåviselige fordringer. Hvilke grunde den afdøde kunne have haft til at opstille en anden stamhusbesidder, var ganske ligegyldigt, kun bemærkedes det, at han selv - hvad der kunne påvises i de efterladte papirer, hvis det var nødvendigt -

havde haft et kærlighedsforhold i Schweiz, og derfor var måske hans foregivne brodersøn hans egen søn, som var avlet i et forbudt elskovsforhold, og som han i et anfald af anger ville give det rige stamgods.

Hvor meget end sandsynligheden talte for de omstændigheder, der fremsattes i testamentet, og hvor meget end dommerne følte sig oprørte, især over den sidste vending, i hvilken sønnen ikke veg tilbage for at anklage sin afdøde fader for en forbrydelse, blev dog den anskuelse, der var blevet fremsat, anset for den rigtige, og det lykkedes kun ved V.'s rastløse bestræbelser og ved den bestemte forsikring om, at der i løbet af meget kort tid skulle tilvejebringes et bevis for friherre Roderich v. R...'s legitimation, at bevirke, at overgivelsen af stamgodset blev udsat og administrationens varighed anerkendt, indtil denne sag var afgjort.

V. indså kun alt for godt, hvor vanskeligt det ville blive for ham at holde sit løfte. Han havde undersøgt alle den gamle Roderichs brevskaber uden at finde spor af noget brev eller noget andet dokument, der vedrørte Wolfgangs forhold til frøken St. Val.

Han sad tankefuld i den gamle Roderichs sovekabinet på R...sitten, som han havde gennemsøgt, og arbejdede på et brev til en notar i Geneve, der var blevet ham anbefalet som en skarpsindig og dygtig mand, og som skulle skaffe ham nogle notitser, der kunne bringe klarhed i den unge friherres sag.

Det var blevet midnat, og fuldmånen skinnede ind i salen ved siden af, til hvilken døren stod åben. Da forekom det ham, at nogen gik langsomt og tungt op ad trappen og klirrede og raslede med nøgler. V. blev opmærksom; han rejste sig, gik ind i

salen og hørte nu tydeligt, at der var nogen, der nærmede sig til salens dør ude fra forstuen. Snart efter blev døren åbnet, og et menneske i natdragt, med ligblegt, fortrukket ansigt, trådte langsomt ind med en armstage med brændende lys i den ene hånd og et stort knippe nøgler i den anden.

V. genkendte straks slotsforvalteren og var i begreb med at spørge ham, hvad han ville der så sent om natten, da han kom til at gyse ved synet af noget uhyggelig spøgelsesagtigt i hele den gamles væsen, i dette ansigt, der var stivnet som et ligs. Han så, at det var en søvngænger, han havde for sig. Den gamle gik med afmålte trin tværs igennem salen og lige hen til den tilmurede port, der fordum havde ført ud til tårnet. Han blev stående foran den og udstødte en hylende lyd, der genlød så forfærdeligt i hele salen, at V. bævede af gru. Så stillede Daniel kandelaberen på gulvet, hængte nøgleknippet ved sit bælte og begyndte at kradse på muren, med begge sine hænder, så blodet sprang frem under neglene, og han stønnede og klagede, som om han blev pint af en usigelig dødskval. Han lagde øret til muren, som om han ville høre noget, så vinkede han med hånden, som om han ville berolige én, bukkede sig, tog atter kandelaberen i hånden og skred med sagte, afmålte trin hen imod døren. V. fulgte ham forsigtigt med lyset i hånden. Han gik ned ad trappen. Han åbnede slottets store hovedport. V. smuttede behændigt igennem den; så gik Daniel ned i stalden, og efter at han til V.'s store forbavselse havde stillet kandelaberen så behændigt, at hele bygningen blev tilstrækkelig oplyst, uden at der var nogen som helst fare, tog han sadel og ridetøj frem og sadlede med stor omhyggelighed en hest, som han havde løsnet fra krybben. Efter at han havde trukket en tot

hår over panderemmen, smældede han med tungen, klappede hesten på halsen med den ene hånd og førte den ud. Ude i gården blev han stående i nogle sekunder i en stilling, som om han modtog befalinger, som han lovede at udføre, idet han nikkede med hovedet. Så førte han hesten tilbage til stalden, tog ridetøjet af den igen og bandt den til krybben. Han tog lysestagen, låsede for stalden, vendte tilbage til slottet og forsvandt endelig ind på sit værelse, som han omhyggeligt låsede af. V. følte sig dybt grebet af dette optrin, og anelsen om en forfærdelig misgerning rejste sig for ham som et sort, djævelsk spøgelse, der ikke mere forlod ham. Ganske opfyldt af sin klients truede stilling, syntes han, at han i alt fald måtte benytte det, han havde set, til hans bedste.

Den næste dag, da tusmørket begyndte at falde på, kom Daniel ind i hans værelse for at få en eller anden anvisning med hensyn til husholdningen. Da tog V. ham ved begge arme, og idet han fortroligt fik ham til at sætte sig, sagde han: "Hør, min gamle ven Daniel, jeg har længe villet spørge dig om, hvad du mener om alle de indviklede sager, som Huberts mærkelige testamente har bragt os på halsen. Tror du, at det unge menneske virkelig er Wolfgangs ægtefødte søn?"

Den gamle bøjede sig bort over stolearmen, og, idet han undgik V.'s blik, der var stift hæftet på ham, udbrød han vredt: "Å, han kan være det, og han kan også ikke være det, hvad rager det mig? Nu kan for mig gerne hvem som helst af de to blive herre her."

"Men jeg mener," fortsatte V., idet han kom nærmere hen til den gamle og lagde hånden på hans skulder, "jeg mener, at siden du var fuldstændig indviet i den gamle friherres

fortrolighed, så har han sikkert også omtalt sine sønners forhold til dig. Har han fortalt dig om den pagt, som Wolfgang sluttede mod hans vilje?"

"Jeg kan ikke huske den slags ting," svarede den gamle, idet han gabte på en uopdragen måde.

"Du er søvnig, gamle," svarede V. "Du har måske haft en urolig nat?"

"Ikke det jeg ved af," svarede den gamle koldt; "men nu vil jeg gå og sørge for aftensmaden."

Med disse ord rejste han sig med besvær fra stolen, idet han gned sig på den krogede ryg og atter gabte, men endnu højere end før.

"Bliv dog lidt endnu, gamle," sagde V., idet han tog hans hånd og ville tvinge ham til at sætte sig; men den gamle blev stående ved skrivebordet, mod hvilket han støttede begge sine hænder, og, idet han bøjede sig hen imod V., spurgte han vrantent: "Hvad er der i vejen? Hvad rager det testamente mig? Hvad rager striden om stamhuset mig?"

"Det vil vi heller ikke tale mere om," afbrød V. ham. "Nej, vi vil snakke om noget ganske andet, kære Daniel! - Du er gnaven, du gaber. Alt det vidner om en særlig mathed, og det bringer mig næsten til at tro, at det virkelig var dig, jeg så i nat."

"Hvad gjorde jeg i nat?" spurgte den gamle, idet han blev stående i samme stilling.

"Da jeg i går ved midnat sad oppe i den gamle herres kabinet ved siden af den store sal," fortsatte V., "kom du ind ad døren ganske stille og bleg og skred hen imod den tilmurede dør, kradsede med begge hænder på væggen og stønnede, som om du led store smerter. Er du søvngænger, Daniel?"

Den gamle sank tilbage i den stol, som V. havde skubbet hen til ham. Han udstødte ikke en lyd; man kunne i tusmørket ikke se hans ansigt; V. lagde kun mærke til, at han trak vejret kort og klaprede med tænderne.

"Ja," fortsatte V. efter en kort pause, "ja, dette søvngængeri er nu så sin egen sag! Søvngængere ved dagen efter ikke det allermindste om denne mærkelige tilstand, om alt, hvad de har gjort, som om de var fuldstændig vågne." - Daniel tav stadig. - "Jeg har oplevet noget lignende som det i går med dig," fortsatte V. "Jeg havde en ven, der ligesom du, hver gang det blev fuldmåne, foretog sine regelmæssige natlige vandringer - ja, ofte satte han sig endog hen og skrev breve. Men det mærkeligste var, at når jeg begyndte at hviske ganske sagte til ham, så lykkedes det mig snart at få ham til at tale. Han svarede fornuftigt på alle spørgsmål, og selv det, som han i vågen tilstand omhyggeligt ville have fortiet, flød nu uvilkårligt fra hans læber, som om han ikke kunne modstå den kraft, der indvirkede på ham. - For pokker! Jeg tror, at selv om en søvngænger nok så længe fortav en eller anden misgerning, han havde begået, kunne man få den ud af ham i denne sælsomme tilstand. - Det er godt, man har en god samvittighed som vi to, kære Daniel - vi kan jo gerne være søvngængere; os får man ikke til at tilstå nogen forbrydelse! - Men hør, Daniel, du vil vist op i det astronomiske tårn, når du kradser så afskyeligt på den tilmurede dør! - Du vil vist arbejde, som den gamle Roderich gjorde! - Nå! Det spørger jeg dig om med det første!"

Mens V. sagde dette, havde den gamle skælvet mere og mere. Nu fo'r der skrækkelige krampetrækninger gennem hele hans legeme, og han brød ud i et skingrende, uforståeligt råb. V.

ringede på tjeneren. Man bragte lys. Daniel var i samme tilstand, og man løftede ham op som en automat, der bevæger sig ganske mekanisk, og bragte ham i seng. Efter at denne skrækkelige tilstand havde varet omtrent en time, faldt han i en søvn, der lignede en dyb afmagt. Da han vågnede, forlangte han vin, og da han havde fået den, jagede han den tjener, der ville våge hos ham, bort og lukkede sig som sædvanligt inde i sit værelse.

V. havde virkelig besluttet at anstille et forsøg i det øjeblik, da han talte om det til Daniel, skønt han måtte tilstå for sig selv, for det første, at Daniel, der måske først nu var underrettet om sin søvngængertilstand, ville gøre alt for at undgå ham, og for det andet, at tilståelser, der aflægges i denne tilstand, ikke just egner sig til, at man bygger noget på dem.

Alligevel begav han sig hen imod midnat op i salen, idet han håbede, at Daniel, som det sker i denne sygdomstilstand, skulle blive tvunget til at handle ganske mekanisk. Ved midnat opstod der en stor larm i gården. V. hørte tydeligt en rude blive slået i stykker; han ilede ned, og da han skyndte sig gennem gangen, bølgede der ham en stinkende damp i møde, der, som han snart opdagede, vældede ud af slotsforvalterens værelse. Denne bar man netop ud i en dødlignende tilstand for at lægge ham i seng i et andet værelse. Tjenerne fortalte, at ved midnat var en karl blevet vækket ved en sælsom dump banken; han troede, at der var hændt den gamle noget og ville stå op for at komme ham til hjælp, da vægteren ude i gården råbte højt: "Brand! Brand! Det brænder i forvalterens stue!" - Ved dette skrig var straks flere af tjenerne ved hånden; men alle anstrengelser for at sprænge værelsets dør var forgæves; så ilede de ud i gården. Den raske

vægter var kommet dem i forkøbet og havde allerede slået vinduet i det lave værelse, der lå i stuetagen, i stykker og revet de brændende gardiner ned, hvorpå et par spande vand øjeblikkelig slukkede branden. Slotsforvalteren fandt man i dyb afmagt midt på gulvet i værelset. Han holdt endnu den armstage i hånden, hvis brændende kærter havde stukket ild på gardinet. Nedfaldne brændende stumper havde svedet den gamles øjenbryn og en hel del af hans hovedhår. Hvis vægteren ikke havde lagt mærke til ilden, var den gamle hjælpeløs indebrændt. Til stor forundring fandt tjeneren, at døren til værelset indvendig fra var aflåset med to ganske nye slåer, som ikke havde været der aftenen i forvejen.

V. indså, at den gamle havde villet gøre det umuligt for sig selv at komme ud af værelset, men at han ikke havde kunnet modstå sin blinde drift. - Den gamle blev alvorlig syg, han talte ikke, han tog kun lidt næring til sig, og, som manet fast af en frygtelig tanke, stirrede han lige ud for sig med blikke, i hvilke døden var malet. V. tænkte, at han ikke ville rejse sig igen fra sit sygeleje.

V. havde gjort alt, hvad der var muligt at gøre, for sin klient; han måtte nu roligt afvente resultatet og ville derfor tilbage til K. Afrejsen var bestemt til næste morgen. V. pakkede sent om aftenen sine dokumenter sammen - da fik han fat i en lille pakke, som friherre Hubert v. R... havde tilstillet ham forseglet og med påskriften: "Skal læses, efter at mit testamente er åbnet", og som han - ufatteligt nok - endnu ikke havde set. Han var i begreb med at løsne seglene fra denne pakke, da døren gik op, og Daniel trådte ind med sagte og spøgelsesagtige trin. Han lagde en sort mappe, som han bar under armen, på

skrivebordet, så faldt han med et dybt suk på knæ, greb V.'s hænder krampagtigt med sine og sagde med en røst så hul og dump, som om den kom fra en dyb grav: "Jeg vil ikke dø på skafottet! - han deroppe dømmer!" Så rejste han sig møjsommeligt med ængstelig stønnen og forlod værelset, ligesom han var kommet.

V. tilbragte hele natten med at læse alt det, som den sorte mappe og Huberts pakke indeholdt. Det hang alt nøje sammen og bestemte af sig selv de forholdsregler, der nu var at tage. Så snart V. var ankommet til K., gik han hen til friherre Hubert, der modtog ham med barsk stolthed. Men de mærkværdige følger af en samtale, som begyndte om middagen og vedvarede uafbrudt til langt ud på natten, var disse, at friherren næste dag for retten erklærede, at han anerkendte prætendenten til stamhuset, i følge sin faders testamente, som en i retmæssigt ægteskab af friherre Roderichs ældste søn, Wolfgang, med frøken Julie St. Val avlet søn og altså for den retsgyldigt legitimerede stamherre. Da han var kommet ud fra retssalen, holdt hans vogn med postheste uden for døren; han rejste hurtigt sin vej og lod sin moder og søster tilbage. De så ham måske aldrig igen, havde han skrevet til dem, tillige med andre gådefulde udtryk. Roderichs forbavselse over den forandring, som sagen nu tog, var ikke ringe, han udspurgte V. og bad ham dog forklare, hvorledes dette under var sket, og hvilken hemmelighedsfuld magt, der var med i spillet. V. henviste ham imidlertid til fremtiden, når han havde taget stamgodset i besiddelse. Overgivelsen af stamgodset kunne nemlig ikke ske, fordi domstolene, der ikke var tilfredsstillede ved Huberts erklæring, desuden forlangte Roderichs fuldstændige

legitimation. V. tilbød friherren bolig i R… og tilføjede, at Huberts moder og søster, der var kommet i øjeblikkelig forlegenhed ved hans hurtige afrejse, ville foretrække et stille ophold på stamgodset frem for at blive i den larmende stad. Den henrykkelse, hvormed Roderich greb den tanke, at han i alt fald en tid lang kunne bo under tag sammen med baronessen og hendes datter, beviste, hvilket dybt indtryk den skønne, yndefulde Seraphine havde gjort på ham. I virkeligheden forstod friherren at benytte sit ophold på R…sitten så godt, at han efter få ugers forløb havde vundet Seraphines kærlighed og hendes moders samtykke til deres forening.

For V. var alt dette for hurtigt, da Roderichs legitimation som stamhusejer endnu stadig var tvivlsom.

Breve fra Kurland afbrød det idylliske liv på slottet. Hubert havde slet ikke ladet sig se på godserne, men var rejst lige til St. Petersborg, trådt i krigstjeneste dér, og stod nu på valpladsen imod perserne, med hvilke Rusland netop den gang var i krig. Dette nødvendiggjorde, at baronessen og hendes datter hurtigt rejste til godserne, hvor der herskede uorden og forvirring. Roderich, der allerede betragtede sig som baronessens søn, undlod ikke at ledsage sin elskede, og da V. ligeledes vendte tilbage til K., var slottet ensomt ligesom tidligere.

Slotsforvalterens sygdom blev værre og værre, så at han ikke mere troede, at han kunne rejse sig igen. Hans embede blev overgivet til den gamle jæger, Wolfgangs trofaste tjener Frans.

Endelig efter lang tids forløb modtog V. de gunstigste efterretninger fra Schweiz. Den præst, som havde fuldbyrdet Roderichs vielse, var død for længe siden, men han havde noteret i kirkebogen, at den mand, som han under navnet Born

havde viet til frøken Julie St. Val, havde legitimeret sig fuldstændig som friherre Wolfgang v. R...'s ældste søn, friherre Roderich v. R... Desuden opdagede man to vidner til brylluppet, en købmand i Geneve og en gammel fransk kaptajn, der var draget til Lyon. Dem havde Wolfgang ligeledes meddelt sin hemmelighed, og deres edelige udsagn stadfæstede præstens bemærkning i kirkebogen. Forsynet med disse forklaringer, der var affattet i retslig form, førte V. et fuldstændigt bevis for sin klients ret, og der var nu intet til hinder for overgivelsen af stamgodset, der skulle ske næste efterår. Hubert var faldet i det første slag, han havde været med i. Han var blevet ramt af den samme skæbne, som hans yngste broder, der ligeledes var faldet i krigen et år før sin faders død. Således tilfaldt godserne i Kurland baronesse Seraphine og blev en smuk medgift for den lyksalige Roderich.

November måned var kommet, da baron Roderich og hans brud ankom til R...sitten Overgivelsen af stamgodset påfulgte og dernæst Roderichs bryllup med Seraphine. Mange uger henrandt i svir og sværm, indtil endelig de overmætte gæster forlod slottet til stor glæde for V., der ikke ville rejse fra R... uden meget nøje at have indviet den unge stamherre i alle forhold. Roderichs onkel havde ført regnskaberne over indtægt og udgift med den største nøjagtighed, og da Roderich kun fik en ringe sum om året til sit underhold, kom der et betydeligt tillæg af indtægternes overskud til den kontante kapital, som man havde fundet i den gamle friherres efterladenskaber. Kun i de tre første år havde Hubert anvendt majoratets indtægter til gavn for sig selv, og han havde ladet udfærdige et

gældsdokument og stillet sikkerhed i den andel, der tilkom ham af godserne i Kurland.

V. havde efter den tid, da Daniel viste sig for ham som søvngænger, valgt den gamle Roderichs soveværelse til sin bolig for så meget sikrere at kunne opdage, hvad Daniel senere frivilligt meddelte ham. Af denne grund blev dette kammer og den tilstødende retssal det sted, hvor friherren kom sammen med V. for at tale om forretninger.

Dér sad de nu begge ved kaminens højt blussende ild ved et stort bord. V. noterede summerne og beregnede stamherrens rigdomme, og denne sad med hånden under kinden og så i de åbne regnskabsbøger og på de vigtige dokumenter. Ingen af dem hørte havets dumpe brusen og mågernes ængstelige skrig, mens de meldte uvejr og på deres flugt frem og tilbage slog imod ruderne. Ingen af dem ænsede stormen, der havde rejst sig ved midnatstid og susede gennem slottet med vild larm, så at alle hemmelighedsfulde røster i kaminerne og de snævre gange vågnede og peb og hylede modbydeligt mellem hinanden. Da endelig hele bygningen gav genlyd af et vindstød, mens salen blev belyst af fuldmånens dunkle ild, udbrød V.: "Det er et skrækkeligt vejr!"

Friherren, der var ganske fordybet i de udsigter til rigdom, som han havde, svarede ligegyldigt, idet han med et tilfreds smil bladede i indtægtsbogen: "Ja, det stormer svært - "; men som om han var blevet berørt af en iskold hånd, fo'r han pludselig op, da døren til salen sprang op, og en bleg, spøgelsesagtig skikkelse med døden i ansigtet kom vandrende ind.

V., ligesom alle andre, troede, at Daniel var lænket til sengen af en svær sygdom og ikke var i stand til at røre en finger; men det var ham, som under månesygens indflydelse atter havde begyndt sine natlige vandringer. Uden at ytre et ord stirrede friherren på den gamle; men da denne nu under ængstelige suk, der vidnede om den største dødskval, gav sig til at kradse på væggen, da blev friherren grebet af en sand rædsel. Bleg som en død, og idet håret rejste sig på hans hoved, skred han hen imod den gamle i en truende stilling og råbte med så høj en stemme, at det drønede i salen: "Daniel, Daniel hvad gør du her i denne stund?"

Da udstødte den gamle hin gruelige, hylende klynken, der lignede et dyrs klage, når det er dødeligt såret, ligesom han havde gjort den nat, da Wolfgang bød ham guld for hans troskab, og sank sammen. V. kaldte på tjeneren, man løftede den gamle op, men alle forsøg på at bringe liv i ham var forgæves. Da udbrød friherren, som om han var ude af sig selv: "Store Gud! - Store Gud! Har jeg da ikke hørt, at søvngængere kan dø på stedet, når man råber deres navn til dem! Jeg ulyksalige, jeg har dræbt den stakkels gamle! - Så længe jeg lever, har jeg ikke en rolig time mere."

Da tjenerne havde båret liget ud, og der ingen andre var i salen, tog V. friherren, der stadig anklagede sig selv, ved hånden, førte ham i dyb tavshed hen til den tilmurede dør og sagde: "Den gamle, som faldt død om ved Deres fod, hr. friherre Roderich, var Deres faders ryggesløse morder."

Friherren stirrede på V. som om han så ånder fra Helvede, og V. fortsatte: "Det er vel nu på tide at meddele Dem den skrækkelige hemmelighed, der tyngede på dette utyske og jog

ham, den forbandede, rundt i de timer, da han skulle sove. De evige magter har ladet sønnen tage hævn over sin faders morder - de ord, som De tordnede den forfærdede søvngænger i øret, var de sidste, som Deres ulykkelige fader sagde!"

Bævende, ude af stand til at sige et ord, tog friherren plads ved siden af V., der satte sig ved kaminen.

V. begyndte med indholdet af den skrivelse, som Hubert havde efterladt til ham, og som han først skulle læse, når testamentet var blevet åbnet. I udtryk, der vidnede om den dybeste anger, anklagede Hubert sig for det uforsonlige had, som han havde fattet til sin ældre broder fra det øjeblik af, da den gamle Roderich havde stiftet stamgodset. Ethvert våben var ham berøvet; for selv om det var lykkedes ham på lumsk vis at sætte splid mellem faderen og sønnen, så var dette uden virkning, da Roderich ikke mægtede at berøve sin ældste søn førstefødselsretten og i følge sine grundsætninger heller aldrig ville have gjort det, selv om han aldeles ikke mere brød sig om ham. Først da Wolfgang havde indladt sig på et kærlighedsforhold til Julie St. Val i Geneve, troede Hubert, at han kunne ødelægge sin broder. Da begyndte den tid, da han i forståelse med Daniel på skurkagtig måde ville nøde den gamle til beslutninger, som måtte bringe sønnen til fortvivlelse.

Han vidste, at kun en forbindelse med en af de ældste slægter i fædrelandet efter den gamle Roderichs mening for evigt kunne grundlægge stamhusets glans. Den gamle havde læst denne forbindelse i stjernerne, og enhver formastelig ødelæggelse af konstellationen kunne kun bringe ulykke over stamhuset. Derfor syntes Wolfgangs forbindelse med Julie den gamle et forbryderisk attentat, der var rettet imod den magts

beslutninger, som havde hjulpet ham i hans jordiske færd, og enhver plan, der gik ud på at ødelægge Julie, der som et dæmonisk princip havde stillet sig i vejen for ham, syntes ham retfærdigt. Hubert kendte sin broders kærlighed til Julie, der grænsede til vanvid; hvis han mistede hende, måtte han blive ulykkelig, ja, han døde måske, og så meget hellere blev han en virksom hjælper til gennemførelsen af den gamles plan, som han selv havde fattet en ulovlig tilbøjelighed for Julie og håbede at vinde hende for sig. En særlig tilskikkelse fra Himlen ville, at de giftigste planer strandede på Wolfgangs bestemthed, ja, at det lykkedes ham at narre sin broder.

Wolfgangs ægteskab og hans søns fødsel forblev en hemmelighed for Hubert.

Da den gamle Roderich anede, at hans død var nært forestående, fik han tillige den tanke, at Wolfgang kunne have ægtet Julie, og i det brev, hvori han befalede sin søn at komme til R...sitten på en bestemt dag for at tiltræde besiddelsen af stamgodset, forbandede han ham, hvis han ikke sønderrev denne forbindelse.

Dette brev brændte Wolfgang ved sin faders lig.

Til Hubert skrev den gamle, at Wolfgang havde ægtet Julie, men at han ville ophæve denne forbindelse. Hubert anså dette for sin fantastiske faders indbildning, men blev ikke så lidt forskrækket, da Wolfgang på R...sitten selv med megen frimodighed ikke alene stadfæstede den gamles anelse, men også tilføjede, at Julie havde født ham en søn, og at han nu om kort tid i høj grad ville glæde Julie, der hidtil havde anset ham for købmand Born fra M., ved at meddele hende, at han var en rig og fornem godsejer. Selv ville han drage til Geneve for at

hente sin elskede hustru. Men endnu før han kunne udføre denne beslutning, blev han ramt af døden. Hubert fortav omhyggeligt, hvad han vidste om den søn, der var avlet i ægteskab med Julie, og tilegnede sig således stamgodset, som tilhørte sønnen; men der var kun gået få år, inden han blev betaget af dyb anger. Skæbnen mindede ham på en frygtelig måde om hans brøde ved det had, der mere og mere blussede op mellem hans to sønner: "Du er en stakkels, fattig pjalt," sagde den ældste - en tolvårs dreng - til den yngste; "når fader dør, så bliver jeg stamgodsbesidder, og så må du være ydmyg og kysse mig på hånden, når jeg skal give dig penge til en ny frakke." - Den yngste, som blev rasende over broderens stolthed, kastede en kniv, som han netop havde i hånden, efter broderen og tilføjede ham et næsten dødeligt sår. Hubert, der frygtede store ulykker, sendte den yngste til St. Petersborg, hvor han senere som officer under Suwarow kæmpede mod franskmændene og faldt.

Undseelse og skændsel, som var kommet over Hubert, holdt ham tilbage fra at meddele verden sin hemmelighed om, hvordan han var kommet i ulovlig besiddelse af stamgodset; men han ville ikke unddrage den lovmæssige ejer en hvid mere. Han lod anstille efterforskninger i Geneve. Fru Born, der var trøstesløs over sin mands ubegribelige forsvinden, var død, og den unge Roderich Born blev opdraget af en brav mand, der havde taget ham til sig. Da meldte Hubert under et fremmed navn, at han var forretningsfører for købmand Born, som var omkommet på havet, og han sendte summer til Geneve, der var tilstrækkelige til at give den unge stamherre en passende og omhyggelig opdragelse. Det er bekendt, hvorledes han

omhyggeligt samlede stamgodsets indtægter, og hvilken testamentarisk bestemmelse han så traf. Om sin broders død talte Hubert i mærkelige, gådefulde udtryk, af hvilke man kunne gætte så meget, at der var noget hemmelighedsfuldt ved det, og at Hubert, i det mindste indirekte, havde del i en skrækkelig gerning.

Den sorte mappes indhold opklarede alt. Foruden den forræderiske korrespondance mellem Hubert og Daniel fandtes der et dokument, som Daniel havde affattet og undertegnet. V. læste en tilståelse, der fyldte ham med rædsel. Hubert var kommet til R... på Daniels opfordring, og det var Daniel, som havde skrevet til ham om de halvandet hundrede tusind rigsdaler, som man havde fundet. Man ved, hvorledes Hubert blev modtaget af sin broder, hvorledes han, skuffet i alle sine ønsker og forhåbninger, ville af sted, men blev holdt tilbage af V. Daniel var opfyldt af blodige hævnfølelser, som han ville lade gå ud over den unge mand, der havde villet støde ham ud som en skabet hund, og han pustede til den ild, som fortærede den fortvivlede Hubert. På ulvejagterne i fyrreskovene, i storm og snevejr blev de enige om Wolfgangs død. "Han må skaffes af vejen -" mumlede Hubert, idet han så til siden og lagde bøssen an. - "Ja, skaffes af vejen!" grinede Daniel. "Men ikke således, ikke således!" - Nu svor han højt og dyrt på, at han ville myrde friherren, og at ingen hane skulle gale ad det. Da Hubert endelig havde fået penge, angrede han planen, han ville af sted for at modstå enhver yderligere fristelse. Daniel sadlede så om natten hans hest og førte den ud af stalden; men da baronen ville svinge sig op på den, sagde Daniel med skærende stemme: "Jeg troede, friherre Hubert, at du ville blive på stamgodset,

som i dette øjeblik er tilfaldet dig; for den stolte stamgodsejer ligger knust på bunden af tårnet!"

Daniel havde lagt mærke til, at Wolfgang, plaget af havesyge, ofte stod op om natten og trådte hen i den dør, der tidligere havde ført til tårnet, og med længselsfulde blikke så ned i dybet, som efter Daniels forsikring endnu skulle rumme betydelige skatte. I forventning om, at dette atter skulle ske, stod Daniel den skæbnesvangre nat ved salens dør. Da han hørte friherren åbne den port, der førte ud til tårnet, trådte han ind og gik hen til friherren, der stod tæt ved afgrundens rand. Friherren vendte sig om. Og da han så den skændige tjener, i hvis øjne mordplanerne luede, udbrød han forfærdet: "Daniel, Daniel - - hvad gør du her i denne stund?"

Men da skreg Daniel vildt: "ned med dig, din skabede hund!" og slyngede med et kraftigt spark den ulykkelige ned i dybet.

Lammet af den skrækkelige misgerning fandt friherren ingen ro på det slot, hvor hans fader var blevet myrdet. Han drog til sine godser i Kurland og kom kun om efteråret hvert år til R... Den gamle Frans påstod, at Daniel, hvis forbrydelse han anede, endnu ofte spøgte ved fuldmånetid og beskrev spøgeriet nøjagtigt således, som det senere viste sig for V. Opdagelsen af disse forhold, som skæmmede faderens minde, drev også den unge friherre Hubert ud i verden.

Således havde min grandonkel fortalt mig alt; nu greb han min hånd, og med tårer i øjnene sagde han med en meget blød stemme: "Fætter, fætter - den onde skæbne, den ulykkelige magi, der bor på stamhuset, har også ramt hende, den skønne kvinde. To dage efter, at vi havde forladt R...sitten, arrangerede friherren endnu til slutning en kanetur. Han kørte selv sin

hustru, men da det gik ned ad bakke, fo'r hestene, der pludselig på en ubegribelig måde var blevet sky, af sted med rasende fnysen og larmen. "Den gamle! Den gamle er efter os!" skreg baronessen. I samme øjeblik blev hun slynget langt bort af et stød, som væltede kanen. - Man fandt hende livløs. - Hun var død! - friherren kan aldrig finde trøst; hans ro er som en døendes. - Vi kommer aldrig igen til R..., fætter!"

Min gamle onkel tav. Jeg skiltes fra ham med sønderrevet hjerte, og kun den alt formildende tid lindrede den dybe smerte, som jeg troede, jeg skulle gå til grunde af.

År var gåede. V. hvilede for længe siden i sin grav, og jeg havde forladt mit fædreland. Da drev krigens storme, der susede hærgende hen over hele Tyskland, mig mod nord, af sted til St. Petersborg. På tilbagerejsen, ikke langt fra K., kørte jeg en mørk sommernat langs med Østersøens strand, da jeg så en stor, funklende stjerne på himlen. Da jeg kom nærmere, opdagede jeg af den røde flagrende flamme, at det, som jeg havde anset for en stjerne, måtte være en kraftig ild, uden at jeg dog kunne forstå, hvorledes den kunne svæve så højt oppe i luften. "Hvad er det for en ild der?" spurgte jeg postillonen. - "Det er ingen ild," svarede han, "det er fyrtårnet i R...!"

R...! Da postillonen nævnede dette navn, så jeg pludselig et klart billede af de skæbnesvangre efterårsdage, som jeg havde oplevet dér. Jeg så baronen - Seraphine, men også de gamle underlige tanter, mig selv med mit røde og hvide, unge fjæs, smukt friseret og pudret, klædt i himmelblåt klæde - ja, mig, den forelskede, der "sukker som en ovn, med klagesang over sin elskedes bryn!" I den dybe vemod, som fik mig til at bæve, flagrede som brogede små lys V.'s djærve vittigheder, som nu

behagede mig mere end den gang. Således betaget af smerte og vidunderlig fryd steg jeg tidligt om morgenen ud af vognen i R..., hvor vi holdt ved postekspeditionen. Jeg genkendte godsforvalterens hus og spurgte efter ham. "Med forlov" - sagde postskriveren, idet han tog piben ud af munden og flyttede på sin nathue, "med forlov - her findes ingen godsforvalter. Det er et kongeligt amt, og amtsråden behager endnu at sove." På mit videre spørgsmål erfarede jeg, at friherre Roderich v. R..., den sidste stamhusejer, allerede var død for seksten år siden uden efterkommere, og at stamhuset i følge oprettelsesdokumentet var tilfaldet staten.

Jeg gik op til slottet. Det lå i ruiner. Man havde benyttet en hel del af stenene til fyrtårnet. Det forsikrede den gamle bonde, der kom fra fyrreskoven, og med hvem jeg indlod mig i en samtale. Han kunne også fortælle om det spøgeri, der havde huseret på slottet, og forsikrede, at man endnu ofte, især ved fuldmånetid, hørte gruelige klagelyde mellem stenene.

Stakkels gamle kortsynede Roderich! Hvilken ond magt manede du ikke frem til at forgifte den stamme, som du agtede at plante med fast rod for evigheden, i dens første spire!

Om "Stamhuset"

Forfatter: E. T. A. Hoffmann (1776-1822).
Første udgave: *Das Majorat*. I samlingen *Nachtstücke herausgegeben von dem Verfasser der Fantasiestücke in Callot's Manier*, Berlin 1816-17.
Denne udgave baseret på: E. T. A. Hoffmann: *Fantastiske Noveller.* A. Christiansens Kunstforlag, Kjøbenhavn og Kristiania 1897.
Oversætter: Johannes Magnussen (1848-1906).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Camille Rogier (1810-1896) i *Contes Fantastiques de E.T.A. Hoffmann* II, Paris 1836.

ISBN 978-87-7979-831-1

2. ebogsudgave, erstatter ISBN 978-87-7979-070-4.

© 2022 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1: **Senza di te, etc.:** Uden dig - hør mig, min afgud - I det mindste, hvis jeg ikke kan - jeg føler, at jeg dør - farvel - o Gud!

Note 2: **Occhi, perché piangete:** Øjne, hvorfor græder I? – Duet af Agostino Steffani (1654-1728)